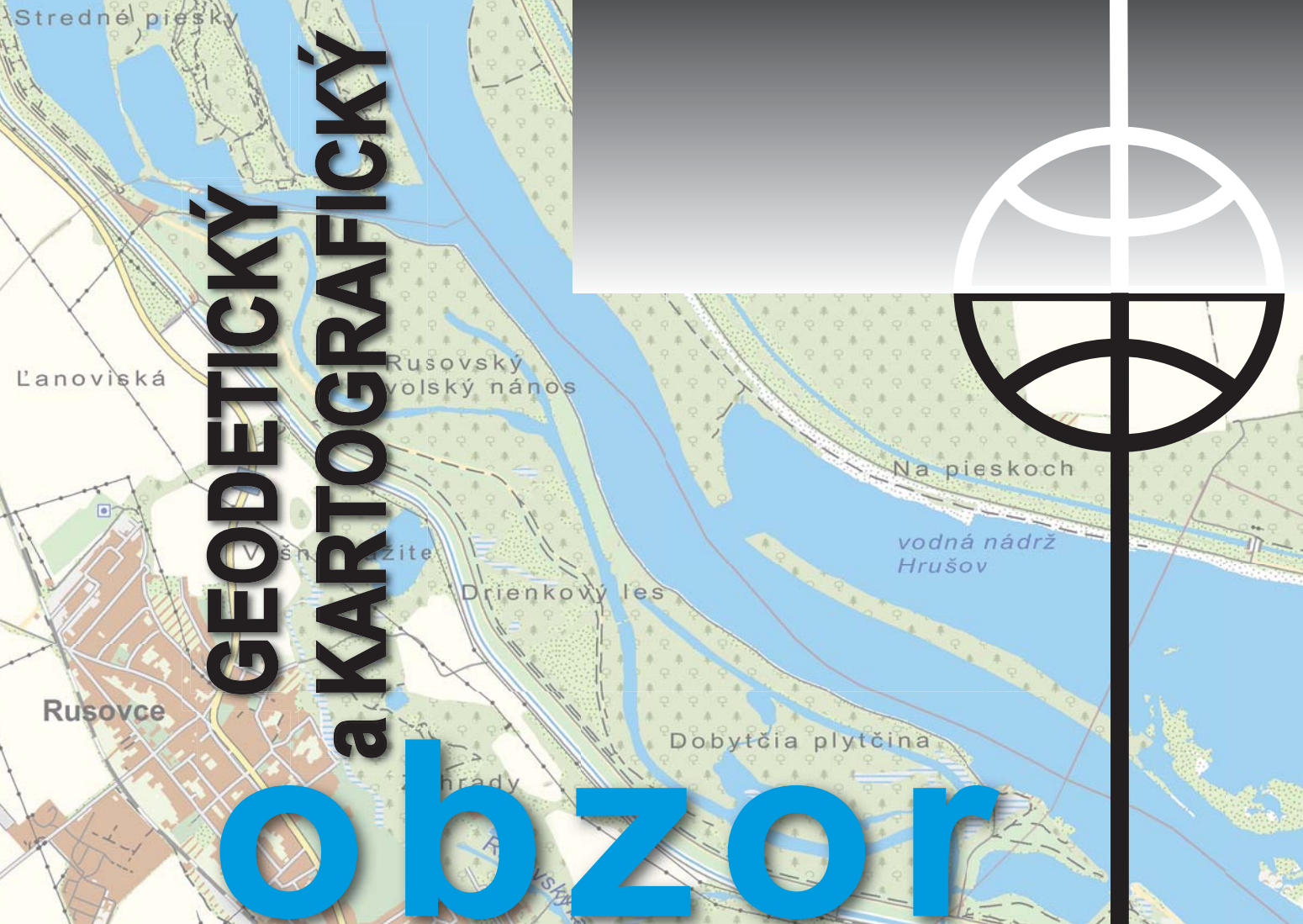

GEODETIKÝ a KARTOGRAFIKÝ

obzor

opzor

**Český úřad zeměměřický a katastrální
Úrad geodézie, kartografie a katastra
Slovenskej republiky**

1/2016

Praha, leden 2016
Roč. 62 (104) ● Číslo 1 ● str. 1–32

Seminář

„GEOGRAFIE, HYDROMETEOROLOGIE A GLOBÁLNÍ NAVIGAČNÍ SATELITNÍ SYSTÉMY (GNSS)“

GEOMETOC

součást programu Future Forces Forum 2016 v Praze

19.-21. 10. 2016 v PVA EXPO Praha-Letňany

Future Forces Forum je dlouhodobý projekt na podporu efektivní kooperace orgánů státní správy a samosprávy, podporu českého průmyslu, vědy, výzkumu a vzdělávání v oblasti obrany a bezpečnosti.

SEMINÁŘ JE ROZDĚLEN NA 4 ODBORNÉ SEKCE:

- Klíčové geografické informace pro státní bezpečnost složky a organizace
- Geografická podpora národní obrany a krizového managementu
- Moderní trendy v hydrologické a meteorologické podpoře ozbrojených sil a veřejné správy
- Budoucí výzvy a příležitosti v oblasti globálních navigačních satelitních systémů

Bližší informace včetně možnosti on-line registrace naleznete na webových stránkách celého projektu www.future-forces-forum.org nebo na webových stránkách výstavy www.natoexhibition.org.

V úzké spolupráci s:

Obsah

Ing. Karel Večeře Pomůže služební zákon zlepšit státní správu zeměměřictví a katastru?	1
Ing. Mária Frindrichová Hodnotíme náročný rok 2015	2
Bc. Erich Duda Geografické vyhledávání dokumentů	6
Doc. Ing. Imrich Horňanský, PhD., Ing. Michal Leitman, Ing. Erik Ondrejčka Drobenie pozemkov a kataster nehnuteľností	15
Z MEZINÁRODNÍCH STYKŮ	26
SPOLEČENSKO-ODBORNÁ ČINNOST	30
OSOBNÍ ZPRÁVY	32

Pomůže služební zákon zlepšit státní správu zeměměřictví a katastru?

Ing. Karel Večeře,
Český úřad zeměměřický a katastrální

Rok 2015 přinesl v základních činnostech katastru nemovitostí (KN) České republiky (ČR) určitou stabilizaci. Neplánovali jsme mnoho změn, neboť po účinnosti nového občanského zákoníku a nového katastrálního zákona od ledna 2014 je třeba, aby praxe rozsáhlé změny co nejlépe vstřebala. Významnější změna odborné legislativy se tak týkala jen zřizování exekutorského zástavního práva a katastrálním úřadům přinesla úbytek zápisů v případech nízkých pohledávek. Namísto změn v oblasti našich odborných činností jsme byli postaveni před úkol převést přibližně 90 % našich zaměstnanců vykonávajících činnosti vyjmenované v novém zákoně o státní službě do služebního poměru k ČR. Musím přiznat, že jsem si až v průběhu loňského roku postupně uvědomoval, o jak časově a administrativně náročný proces jde, kolik nových věcí je třeba připravit, kolik energie tento proces vyžaduje. Bylo třeba změnit snad všechny předpisy z pracovněprávní oblasti, organizační předpisy a předpisy týkající se systemizace služebních a pracovních míst, nahradit většinu individuálních pracovněprávních dokumentů zaměstnanců novými rozhodnutími, vysvětlit lidem smysl všech těchto změn, zorganizovat složení služebních slibů, připravit systemizaci na 2. pololetí a na rok 2016, postupně vypisovat výběrová řízení na všechna místa představených, tedy všech ředitelů a dalších vedoucích organizačních útvarů, připravit nový systém úřednických zkoušek, naučit se organizovat výběrová řízení na všechna nově obsazovaná služební místa. Tak by bylo možné dál pokračovat ve výčtu všech nezbytných kroků spojených s přechodem do služebního poměru, ale čtenář by pak mohl nabýt dojmu, že jsme celý rok nic jiného nedělali. To by bylo vůči zaměstnancům zeměměřických a katastrálních úřadů nespravedlivé, neboť výsledné statistiky za rok 2015 zcela jistě potvrdí, že vklady práv k nemovitostem probíhaly velmi plynule a předvídatelně v zákonných lhůtách a bez významných regionálních odchylek, zápisy poznámek a dalších údajů v průměru do 10 dnů, digitalizace katastrálních map překročila plánovaných více než 90 % katastrálních území.

Prožíváme období, ve kterém se završuje naplňování dlouhodobé koncepce rozvoje státní správy KN ČR. V roce 1994 jsme začali digitalizací souboru popisných informací KN a vytvořením podmínek pro průběžnou aktualizaci v počítačovém prostředí. Následně se podařilo vystavět moderní informační systém, který nám výrazně pomohl uspokojovat zájem uživatelů o údaje z KN a bez kterého by nebylo možné provést celou řadu zásadních změn v interních postupech správy KN ani vybudovat současný systém řízení. V roce 2015 jsme uvedli do provozu systém pro správu elektronických dokumentů a připravili ucelenou sadu listin ze sbírky listin za léta 2014 a 2015. Můžeme proto zahájit poskytování listin dálkovým přístupem, který bude zájemcům poskytovat online novější listiny a nabízet možnost požádat si o digitalizaci jakékoli starší listiny, která bude dostupná do 48 hodin. Vstupujeme do finální fáze digitalizace katastrálních map, řada katastrálních pracovišť bude v roce 2016 dokončovat poslední území a vytváří se tak prostor pro zahájení některých velmi potřebných činností, které byly dosud z kapacitních důvodů odkládány.

Zatímco v oblasti evidence práv k nemovitostem a údajů s právy souvisejícími byly potřebné změny provedeny v souvislosti s přijetím nového občanského zákoníku a katastrálního zákona, v oblasti technických údajů KN je třeba navázat na dokončovanou digitalizaci katastrálních map dalšími inovacemi. Uživatelé katastrálních informací v současnosti poukazují na dvě oblasti nedostatků stávajícího KN, a to na nedostatečnou přesnost evidovaných hranic pozemků v územích, kde se dosud používají katastrální mapy s geometrickým základem z 1. poloviny 19. století, a nižší aktuálnost technických údajů jako je druh pozemku, jeho využití či ochrana nemovitosti. Nedostatečná přesnost evidovaných hranic pozemků komplikuje přípravu staveb i činnost stavebních úřadů v územním a stavebním řízení, přináší problémy při obchodech s nemovitostmi, neboť je nejistota ohledně důležitého parametru pro stanovení ceny – výměry, a nepřispívá k dobrým sousedským vztahům, neboť v případech potřeby vytýčení hranice podle údajů KN je rozptýl možných výsledků i několik metrů. Neaktuálnost technických údajů komplikuje využití údajů KN zejména v některých rozhodovacích procesech veřejné správy, při oceňování nemovitostí a správě majetkových daní.

Tyto nedostatky jsou řešitelné bez změny platné právní úpravy, obnovou katastrálního operátu novým mapováním a revizemi KN, tedy postupy, které jsou v katastrálním zákoně zakotveny, ale nebyly v posledních letech dostatečně využívány. Na tyto činnosti bude třeba přesunout kapacity uvolněné z postupně dokončované digitalizace katastrálních map. Ne vše, co se v minulosti řešilo v rámci

revizí nebo obnovy katastrálního operátu, je dnes třeba dělat tak pracovním postupem. Zprovoznění základního registru územní identifikace, adres a nemovitostí v roce 2013 vytvořilo podmínky pro zásadní inovaci postupu při evidování údajů, které stanovují orgány veřejné moci a mohou je s mnoha výhodami do základního registru vyznačovat přímo. Tyto nové technické možnosti otevírají cestu k doplnění některých dalších údajů potřebných pro oceňování pozemků, daňový systém, ale i pro zvýšení transparentnosti trhu s nemovitostmi.

Dosavadní propočty naznačují, že je reálné zajišťovat obnovu katastrálního operátu novým mapováním v rozsahu 150 až 200 katastrálních území ročně, společně s až 200 katastrálních území obnovovaných na podkladě pozemko-

vých úprav vyžadujících domapování menší části území by toto tempo zajistilo náhradu nevyhovujících katastrálních map přibližně za 25 let.

Základním posláním moderní pozemkové evidence je zajištění věrohodných informací o nemovitostech a právních vztazích k nim nezbytných pro ochranu práv, rozvoj trhu s nemovitostmi a hypotékami, pro rozvoj území a podporu rozhodovacích procesů ve veřejné správě. O to se snažíme a podle reakcí většiny uživatelů není naše snaha neúspěšná. Budeme v ní pokračovat i v roce 2016. Měli bychom zúročit i výhodu, kterou nám přináší zastřešení evidence práv, technického katastru a zeměměřických a mapovacích aktivit ve veřejném zájmu v jednom resortu. Věřím, že se nám bude dařit i v roce 2016.

Předseda ČÚZK Ing. K. Večeře a předsedkyně ÚGKK SR Ing. M. Frindrichová při společném setkání v Bratislavě

Hodnotíme náročný rok 2015

**Ing. Mária Frindrichová,
Úrad geodézie, kartografie a katastra
Slovenskej republiky**

Rok 2015 možno charakterizovať ako rok venovaný dobudovávaniu, zdokonaľovaniu, spresňovaniu, kompletizácii a skvalitňovaniu bázy údajov katastra nehnuteľností (KN), čo je okrem iného podmienkou na rýchlejšie, precíznejšie a harmonické plnenie úloh smerom k vlastníkom nehnuteľností, ku komerčným geodetom, ktorých výsledky prác sú preberané do KN, k obciam, k štátnej správe a vôbec k celej spoločnosti, ktorá využíva informácie z KN. Týmto sa postupne približujeme k dlhodobému strategickému cieľu rozvoja KN, ktorý je charakterizovaný snahou o dovtvorenie bázy údajov do takeého stavu, aby mohla byť podkladom na plnenie zákonných úloh KN a na poskytovanie údajov KN na právne úkony prostredníctvom elektronických služieb katastra nehnuteľností (ESKN) a pre základnú bázu údajov pre geografický informačný systém (ZB GIS).

Po necelých dvoch rokoch od účinnosti legislatívnych zmien, vyhlášky Úradu geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky (ÚGKK SR alebo úrad) č. 87/2013, ktorou bola novelizovaná Vyhláška ÚGKK SR č. 461/2009 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon Národnej rady Slovenskej republiky (NR SR) č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zá-

pise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) v znení neskorších predpisov, bola v januári 2015 dokončená vektorizácia všetkých katastrálnych máp. To znamená, že plošné poskytovanie vektorových katastrálnych máp (VKM), riadenie procesov, skvalitňovanie údajov a budovanie informačných systémov (IS) môžeme uchopiť s úplne novou kvalitou. Dokončenie tejto 20 ročnej úlohy považujeme za jeden z najväčších úspechov, ktorý rezort zaznamenal v posledných rokoch.

Integrovanou aktivitou dopĺňania a skvalitňovania údajov KN je i dopĺňanie vektorových máp určeného operátu (VMUO). Celkový počet katastrálnych území (k. ú.) s VMUO je 3533 (17 k. ú. sú vojenské obvody a 9 k. ú. je už spravovaných kompletne iba v registri C KN), zostáva dopracovať 500 k. ú.

Číselné výsledky merania sa v k. ú. s nečíselnými mapami priebežne spracovávajú do súborov prevzatých meraní (SPM) alebo do VKM implementovanej (VKMi), pričom paralelne beží úloha spracovať do SPM resp. do VKMi aj všetky skoršie využiteľné číselné výsledky meraní. Táto úloha je práca, nakoľko katastrálne odbory okresných úra-

dov (KO OÚ) musia skontrolovať všetky doteraz spracované geometrické plány (GP). Na úlohe sa významnou mierou podieľa Geodetický a kartografický ústav v Bratislave (GKU) a vo vybraných k. ú. aj komerčná geodetická sféra. Hlavné vďaka enormnému nasadeniu kapacít KO OÚ sa ukazujú priaznivé predpoklady plnenia tejto významnej úlohy, čím sa maximálne zvýši i presnosť i komfort nielen v práci správcu katastrálneho operátu, ale aj v práci všetkých vyhotoviteľov vybraných geodetických a kartografických prác, ktorých výsledky prác sú preberané do KN. Všetky využiteľné číselné výsledky boli k záveru roka 2015 doplnené do všetkých SPM už na 31 KO OÚ.

Rozsiahla viacročná úloha stotožňovania papierových originálov listov vlastníctva (LV) s databázou KN sa začala 1. 3. 2014 stanovením postupu, ktorým sa reguluje proces pri stotožňovaní analógových originálov LV s LV zostavenými z databázy Informačného systému KN (ISKN). Sfunkčnenie príslušnej aplikácie vytvorenej Výskumným ústavom geodézie a kartografie v Bratislave (VÚGK) umožnilo postupné dokončovanie spravovania ručne aktualizovaných papierových originálov LV. Uvedená prelomová zmena v evidovaní práv k nehnuteľnostiam v ISKN si vyžiadala okrem iného dopracovanie systému spoľahlivého archivovania zmien a tvorbu systému na poskytnutie retrospektívnej analýzy údajov súboru popisných informácií (SPI) KN. Bez investovania ďalších prostriedkov a ľudských kapacít prebieha stotožňovanie týždenne cca 10 000 – 20 000 LV z celkového počtu cca 4,4 mil. LV, pričom k 1. 12. 2015 bolo 1 170 700 stotožnených LV (1. 11. 2014 to bolo 290 000). V 450 k. ú. sú stotožnené už všetky LV (1. 11. 2014 to bolo 36 k. ú.). Predpokladá sa, že po prepojení ISKN s registrom obyvateľov a registrom adries sa vykoná preverenie a zjednotenie zápisu adries v LV s maximálnym využitím automatizácie.

Po 20 rokoch zostavovania registrov obnovennej evidencie pozemkov (ROEP, register) a právnych vzťahov k nim podľa zákona NR SR č. 180/1995 Z. z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom sa spracúva register ešte v 20 k. ú. z 2 324 obstaraných bývalými katastrálnymi úradmi. KO OÚ v Trnavskom kraji ako prvý v Slovenskej republike (SR) dokončil úlohu zostavovania ROEP-ov v decembri 2014. Nasledovali ich v roku 2015 Košický, Banskobystrický a Trenčiansky kraj, ktoré zapísali do KN svoje posledné registre.

Zápis registrov je základnou podmienkou pri zadávaní projektov pozemkových úprav (PPÚ). Úloha spracovania PPÚ zabezpečovaná v súčinnosti s Ministerstvom pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR je v súčasnosti úloha zo strany objednávateľa utlmená a rezort ÚGKK SR prichádza o veľmi potrebné a cenné získavanie údajov KN do registra C KN v lokalitách mimo zastavaného územia obcí. V roku 2015 bolo na zápis do KN odovzdaných a následne i zapísaných 72 PPÚ a 17 jednoduchých PPÚ.

Dokončenie vektorizácie katastrálnych máp, postupné aktualizovanie VMUO, dokončovanie zostavovania ROEP-ov, zápisy PPÚ a optimalizácia a stotožňovanie LV nám v žiaducom smere rozširujú údajovú databázu KN, a tým aj možnosti následného poskytovania údajov KN webovými službami.

Revolučným krokom v histórii slovenského KN na úseku poskytovania informácií bolo sprístupnenie verejnosti vybraných údajov KN na internete od roku 2014 na dennej aktualizacej báze. Svedectvom pozitívneho ocenenia tohto významného kroku je aj jeho vysoko kladné hodnotenie v rámci iniciatívy tretieho sektora v roku 2014 „Desať zmien, ktoré posunuli Slovensko dopredu“, v ktorom pri hodnotení

bola oceňovaná najmä „možnosť prístupu online, bezplatného získania vybraných údajov KN, možnosť získať tieto informácie z KN okamžite, bez návštevy príslušného pracoviska katastra, bez zložitej korešpondencie, čo je prvým krokom smerom k otvoreniu sa KN kontrole verejnosti“.

V roku 2014 bola s úspechom nasadená ďalšia rovnako bezodplatná webová aplikácia CICA – „*cica.vugk.sk*“, ktorá predstavuje alternatívu k trochu ťažkopádnejmu Katasterportálu. Aplikácia sa ukázala veľmi využiteľnou hlavne v podmienkach predlžujúceho sa termínu dokončenia projektu ESKN. Najväčšie pozitívum oboch aplikácií, služby Katasterportál a tiež služby CICA, bolo a je, že oprávnený subjekt môže získať súhrnné a detailné informácie bez zložitej korešpondencie a bez osobnej návštevy katastrálneho pracoviska, ktoré sú samozrejme už aktualizované denne, pričom údaje zo systému CICA možno v aktuálnej podobe prehliadať v danom dni už večer po 20. hodine. Obe aplikácie (Katasterportál a CICA) obsahujú aj jeden nedostatkový bod, a to ich dočasnú neschopnosť poskytovať vygenerované LV ako verejné listiny na právne účely. Nevyhnutný krok na ceste odstránenia tohto nedostatku je úloha stotožňovania LV, ktorú úrad považuje za jednu zo svojich priorit.

Podnetom na vytvorenie aplikácie Mapový Portál Katastra Nehnuteľností – „*mapka.gku.sk*“, bolo dokončenie digitalizácie katastrálnych máp, uvedenie projektu ZB GIS do produkčnej prevádzky, meškanie dokončenia projektu ESKN a hlavne neustále sa zvyšujúci dopyt po údajoch KN. Toto boli hlavné dôvody na vytvorenie alternatívnej aplikácie MAPKA, ktorá umožňuje interaktívnu formou rýchlo prehliadať a vyhľadávať údaje z existujúceho ISKN, kombinovať údaje z ISKN s inými dostupnými priestorovými údajmi – s údajmi ZB GIS, adresnými bodmi, ortofotosnímami a mapovými podkladmi od firmy ESRI. Výhody zverejneného riešenia aplikácie MAPKA, ktorá bola daná do testovacej prevádzky 1. 7. 2015 sú: jednoduchosť, služby, integrácia, otvorenosť a štandardy.

Integrované obslužné miesta (IOM) sú jednou skupinou v rámci prístupových miest definovaných v Zákone č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente). V praxi to znamená, že prostredníctvom IOM možno elektronicke komunikovať s orgánmi verejnej moci, čiže zasielať podania a získavať elektronické výstupy služieb. IOM sú určené používateľom, ktorí nemajú príslušné skúsenosti dostatočné na to, aby sami využívali elektronické služby sprístupnené, napr. na ústrednom portáli verejnej správy (ÚPVS). V tomto prípade úkony v elektronickej forme za týchto občanov vykonáva pracovník IOM (v roku 2015 je predpoklad týmto spôsobom sfunkčniť cca 900 obcí). Umožní to ústretovejšie využívanie výhod elektronickej komunikácie, napr. zníženie správnych poplatkov za služby.

ÚGKK SR pripravuje služby, ktoré budú sprístupnené prostredníctvom IOM v prvej etape riešenia projektu, najmä možnosť požiadať o výpis z LV a získať príslušný výstup v elektronickej forme. V ďalších etapách ÚGKK SR plánuje sprístupniť prostredníctvom IOM všetky elektronické služby, napr. realizovať vklady práva do KN v elektronickej forme.

V súčasnosti aj Slovenská pošta na základe Dohody o spolupráci s ÚGKK SR prostredníctvom Katastrálneho portálu poskytuje podobné služby – elektronické výpisy z LV na právne účely. Pilotná prevádzka služby prebehla na všetkých 75 pracoviskách KO OÚ v mesiacoch jún až november 2014 pre 12 integrovaných obslužných miest Slovenskej

pošty. Od 1. 3. 2015 prebieha služba poskytovania elektronických výpisov z LV na právne účely pre 300 integrovaných obslužných miest Slovenskej pošty, ktorú zabezpečujú poverení zamestnanci KO OÚ.

V rámci zvýšenej starostlivosti o zákazníkov Slovenskej priestorovej observačnej služby (SKPOS) a v snahe po väčšom dôraze na kvalitu a efektivitu správy a chodu služby SKPOS, pristúpil GKÚ Bratislava 13. 10. 2015 k dvom zásadným zmenám a novinkám. Prechodom na novú webovú stránku a na nový spôsob registrácie a objednávaní služby SKPOS došlo k zrušeniu doteraz používaných papierových „Zmlúv o poskytovaní služieb SKPOS“, ktoré sú nahradené povinnou akceptáciou „Všeobecných obchodných podmienok“ v rámci novej elektronickej registrácie resp. objednania služby. Celkový proces objednávaní a predlžovania služby je tak efektívnejší a výrazne kratší.

ÚGKK SR vyvinul pre potreby najmä komerčnej sféry, ktorá participuje na prácach, ktorých výsledky sú preberané do KN, metaúdajový informačný systém SGI KN ÚGKK SR, ktorý je prístupný na internete „<http://minigis.skgeodesy.sk/minigis/>“. Informačný systém sa stretol s veľmi pozitívnym ohlasom aplikačnej praxe.

Úrad vyvíja maximálne úsilie o zjednodušenie a sprehľadnenie prác v KN. V tomto smere chceme v najväčšej možnej miere využiť automatizované postupy pri získavaní údajov z KN, a ďalej pri samotnej tvorbe najmä GP i pri ich autorizačnom overovaní a úradnom overovaní. Sme si vedomí, že čím väčší pokrok v tomto smere dosiahneme, tým rýchlejšie, presnejšie a prehľadnejšie budú i všetky prípadné kontrolné postupy spojené s týmito prácami, a tým bude vyššia garancia požadovanej kvality výsledkov prác, ktoré sú preberané do KN. Chceli by sme vytvoriť také prostredie, aby tvorca GP, a teda i autorizačný overovateľ mali maximálnu možnú istotu, že na úradné overovanie predložený dokument je dobrý a že prejde cez následný proces úradného overovania. S týmito ambíciami ÚGKK SR spracoval a zadarmo ponúka aplikácie odbornej verejnosti. V budúcnosti bude pokračovať vývoj ďalších aplikácií softvérov pre vyhotoviteľov geodetických prác, ktorých výsledky sa preberajú do KN, ale zároveň aj pre autorizačných overovateľov.

Pre zhotoviteľov geodetických a kartografických prác úrad zabezpečil voľne prístupnú aplikáciu, ktorá svojou funkčnosťou umožní tvorbu a kontrolu integrity podkladov na aktualizáciu údajov SPI KN v elektronickej forme ako aj ich on-line kontrolu na aktuálny stav KN so súčasťou možnosťou generovania tlačových zostáv pre GP.

V roku 2015 pokračoval dlhý a náročný proces prerokovania a schvaľovania návrhu dvojice nových zákonov, katastrálneho zákona a zákona o geodézii a kartografii. Turbulentný priebeh bol poznačený nedosiahnutím dohody a neakceptovaním vzájomných predstáv o záverečnej podobe návrhov na jednej strane predkladateľa zákona, ÚGKK SR a na druhej strane skupiny pripomienkujúcich inštitúcií najmä Komory geodetov a kartografov a Asociácie zamestnávateľských zväzov. Pripomienky všetkých ministerstiev a iných povinne pripomienkujúcich organizácií boli po dohode s predkladateľom do návrhu buď zapracované v navrhovanej alebo v modifikovanej podobe, alebo od nich pripomienkujúci orgán odstúpil. Za zákony v Hospodárskej rade vlády SR hlasovali 2 z 3 sociálnych partnerov. Legislatívna rada vlády SR posunula zákony do ďalšieho legislatívneho konania aj s pochvalou ministra spravodlivosti, že úrad kvalitne a komplexne vypracoval nové zákony a nie čiastkové novely zákonov.

Pretrvávajúci problém, ktorý už dlhší čas ťažil zainteresované strany, rozsekol predseda vlády SR rozhodnutím,

aby sa urobil záverečný pokus o získanie konsenzu v predmetnej veci rozumným kompromisom, a ak tento krok nepovedie k výsledku, aby sa problematika obsiahnutá v návrhu zákonov riešila alternatívnou cestou. Ponúknuté kompromisné riešenie neuspokojilo Asociáciu zamestnávateľských zväzov, a teda problematika je riešená alternatívnou cestou.

V súvislosti s prijatím nových civilných kódexov, a to Civilného sporového poriadku a Správneho súdneho poriadku, ktoré nahrádzajú súčasne platný Občiansky súdny poriadok, bol v NR SR schválený návrh „Zákona o niektorých opatreniach súvisiacich s prijatím Civilného sporového poriadku, Civilného mimosporového poriadku a Správneho súdneho poriadku a o zmene a doplnení niektorých zákonov“. Tento návrh zákona zároveň novelizuje o. i. aj zákon NR SR č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) v znení neskorších predpisov. V rámci nepriamej novely katastrálneho zákona Ministerstvo spravodlivosti SR navrhuje, aby o odvolaniach voči rozhodnutiu o zamietnutí návrhu na vklad rozhodoval úrad, nakoľko už podľa schváleného Civilného sporového poriadku nebudú v týchto veciach rozhodovať súdy. Ďalej sa v katastrálnom zákone upravuje spôsobilosť rozhodovať o návrhu na vklad; podľa navrhovanej právnej úpravy budú o návrhu rozhodovať len absolventi vysokoškolského štúdia II. stupňa v odbore právo alebo geodézie a kartografie. Zákon nadobudne účinnosť 1. 7. 2016.

Rok 2015 je rokom ukončovania projektov Operačného programu informatizácie spoločnosti. Jeden z projektov ZB GIS, ktorý bol na jarnom Medzinárodnom kongrese ITAPA 2014 (Informačné technológie a štátna správa) ocenený a následne mu bolo udelené medzinárodné ocenenie v San Diegu, je v produkčnej prevádzke od roku 2013 a administratívne bude dokončený až v roku 2016 po integrovaní sa na ďalšie projekty spracúvané v kompetencii partnerských ústredných orgánov štátnej správy – register fyzických osôb, register právnických osôb, register adries, ústredný portál verejnej správy.

Čo priniesol a prinesie projekt ZB GIS verejnej správe, odbornej verejnosti, ako i občanom?

V prvom rade poskytovanie autorizovaných, kvalitných, interoperabilných a aktuálnych priestorových informácií z produkcie nášho rezortu prostredníctvom elektronických služieb. Jedná sa o základné topografické informácie o krajine, doplnené o geografické názvy, hranice územno-správneho členenia, digitálny model reliéfu, geodetické body geodetických základov a ortofotosnímky. Tieto informácie slúžia ako referenčný údajový podklad na budovanie ostatných geografických informačných systémov. Podľa zákona NR SR č. 215/1995 Z. z. o geodézii a kartografii v znení neskorších predpisov sú tieto údaje geometrickým a lokalizačným základom národnej infraštruktúry pre priestorové informácie. Štátne orgány, štátne rozpočtové organizácie, obce a vyššie územné celky sú povinné používať tieto údaje, teda základnú bázu údajov geografického informačného systému, na budovanie tematických informačných systémov a zároveň sú povinné poskytovať údaje na jej aktualizáciu.

Priestorové údaje ZB GIS sú poskytované štandardizovanými elektronickými nevizuálnymi službami typu WMS a WFS a okrem verejnej správy a samosprávy majú využitie aj v geografických informačných systémoch komerčných subjektov. Pre občanov je určený mapový prehliadač, na ktorom si môžu údaje vyhľadávať a prezerať, prípadne kombinovať s údajmi z iných zdrojov.

Služby vyhľadávacie, zobrazovacie, transformačné a konverzné sú poskytované voľne, bez nutnosti registrácie a bezplatne. Ukladacie služby vyžadujú registráciu používateľa. Tieto služby sú poskytované verejnej správe bezplatne a ostatným používateľom za úhradu.

Aby nedošlo k mylným očakávaniam a určitému sklamaniu zo strany občanov, treba uviesť aj to, čo nebolo predmetom projektu a je riešené v rámci iných interných projektov ÚGKK SR. Predmetom projektu nebol nový zber a aktualizácia údajov, ale príprava infraštruktúry na tieto činnosti. Dôležitou úlohou pre ÚGKK SR je v ďalších rokoch zabezpečiť, aby zverejnené údaje boli systematicky aktualizované, pretože len vtedy budú zaujímavé pre používateľa.

V rámci projektu ESKN (Elektronické služby KN), ktorý má už niekoľkoročné meškanie, bolo 27. 10. 2015 úradom vy publikovaných prvých 15 služieb. V tejto prvej fáze nasadenia projektu ESKN, ktorý je súčasťou celkovej koncepcie eGovernmentu, projekt spolupracuje s ostatnými elektronickými službami verejnej správy bez nutnosti osobnej návštevy občanov alebo viacnásobného dokladania totožnosti.

Úrad vynakladá maximálne úsilie na dokončenie projektu, hlavne na prípravu dát na migráciu, ktorá by nebola možná bez zmeny legislatívy a postupov pri aktualizácii dát, na testovanie jednotlivých verzií softvéru najkvalifikovanejšími zamestnancami KO OÚ z celej SR, aby komplexný systém ESKN mohol byť nasadený do produkčnej prevádzky v marci 2017.

Z profesijného hľadiska cítim značné uspokojenie, že s mojimi spolupracovníkmi som účasť, dá sa povedať prevratných zmien v technológiách aplikovaných v geodézii i v KN, a že dnešná produktívna generácia odborníkov

môže tieto technológie i priamo ovplyvňovať. Takéto rozsiahle zmeny sa neudejú ani raz za 20 rokov. Zmeny takého charakteru sprevádzajú súčasný koniec používania papierových máp, keď aj posledné papierové mapy určeného operátu v priebehu niekoľko málo budúcich mesiacov prestaneme používať a v plnom rozsahu prejdeme na používanie elektronických máp. Podobne postupne prestávame aktualizovať papierové originály LV a ich aktualizáciu nahradzame aktualizáciou iba elektronických originálov LV. Toto spolu s využívaním funkčných elektronických služieb a zabezpečením vhodne zadefinovanej otvorenosti KN ako aj so zabezpečením maximálnej právnej a vhodne zvolenej technickej istoty predstavuje skutočný technologický skok KN do 21. storočia.

O tom, že sa KN v SR darí, svedčí aj hodnotenie Svetovej banky za rok 2014, ktorá na základe vyhodnotenia efektivity a pozitívneho vplyvu KN na podnikateľské prostredie zaradila SR v hodnotení 189 krajín na 11. miesto pred zvyšné krajiny Vyšehradskej štvorky, ale aj pred Nemecko, Rakúsko a pred mnoho iných krajín s vyspelými ekonomikami.

Na záver chcem vyjadriť presvedčenie, že spoločné úsilie všetkých, ktorí pracujú v odbore geodézie, kartografie a katastra, bude ešte priamejšie nasmerované do plnenia zákonom stanovených a odborne opodstatnených cieľov tak, aby boli spokojní občania aj štát.

Všetkým pracovníkom na katastrálnych odboroch okresných úradov, v komerčnej sfére ako aj zamestnancom organizácií v radiacej pôsobnosti úradu a zamestnancom úradu vyslovujem poďakovanie za nadštandardné úsilie a za dobré výsledky v ich činnosti v priebehu roka 2015. Zároveň im všetkým prajem veľa úspechov v odbornom ako aj v osobnom živote.

KALENDÁŘ VYBRANÝCH DOMÁCÍCH ODBORNÝCH AKCÍ

leden až červen 2016

30. 1.

11. SJEZD ČESKÉHO SVAZU GEODETŮ A KARTOGRAFŮ
Novotného lávka 5, Praha 1
<http://csgk.fce.vutbr.cz/>

24. 2.

PROSTOROVÁ DATA PRO ROZHODOVACÍ PROCESY STÁTNÍ SPRÁVY
Odborný seminář ČSGK – Odborná skupina GEOMATIKA
Novotného lávka 5, Praha 1
<http://csgk.fce.vutbr.cz/>

24. a 25. 2.

51. GEODETICKÉ INFORMAČNÍ DNY
Hotel AVANTI, Střední 61, Brno
<http://csgk.fce.vutbr.cz/>

3. a 4. 3.

4. ROČNÍK PRÁVNICKÝCH DNÍ ZAMERANÝCH NA KATASTR NEHNUTELNOSTÍ
ÚGKK SR
Častá-Papiernička

10. 3.

SEMINÁŘ ZEMĚMĚŘICKÉ ČINNOSTI PRO POZEMKOVÉ ÚPRAVY
Bílý dům, U Meteoru 6, Praha 8
<http://www.vugtk.cz>

16. – 18. 3.

GIS OSTRAVA 2016
Geoinformatika pro společnost
Kongresové centrum VŠB-TUO, 17. listopadu 15, Ostrava
<http://gis.vsb.cz/gisostrava/cz/>

4. a 5. 4.

ISSS/V4DIS
(Internet ve státní správě a samosprávě/Visegrad Four for Developing Information Society)
19. ročník konference
Kongresové centrum Aldis, Hradec Králové
<http://www.issc.cz/art.asp?id=948>

21. 4.

GEODÉZIE VE STAVEBNICTVÍ A PRŮMYSLU
ČSGK
Kongresové centrum v Brně na výstavišti
Výstaviště 1, Brno
<http://csgk.fce.vutbr.cz/>

5. – 7. 5.

22. MEDZINÁRODNÉ SLOVENSKO-POLSKO-ČESKÉ GEODETICKÉ DNI
SSGK
Hotel Centrum, Južná trieda 2/A, Košice
www.ssgk.sk/

Geografické vyhledávání dokumentů

Bc. Erich Duda,
Moravská zemská knihovna,
Brno

Abstrakt

Předpokladem vyhledávání dokumentů s vazbou na určité území je provázání záznamu o dokumentu s geografickou informací, která umožní obsah dokumentu lokalizovat. Jako nejsnadnější se jeví zápis souřadnic do záznamu geografické autority Národní knihovny ČR. Databáze geografických autorit obsahuje údaj o souřadnicích místa jen ve formě bodu. Vyhledávací nástroje vyžadují, aby byla geografická informace uvedena ve formě ohraničujícího obdélníku. Údaje lze získat z databáze projektu Open Street Map (OSM). K propojení s databází geografických autorit je možné použít textovou reprezentaci. Pro vyhledávání v datech OSM podle názvu je možné použít volně dostupný program Nominatim. V datech OSM mohou být chyby. Je nutné zkontrolovat údaje nalezené Nominatimem a opravit je. Moravská zemská knihovna vyvinula za tím účelem vhodné nástroje.

Geographic Search of Documents

Abstract

Search of documents linked to a particular territory supposes tying the document record with the geographic information that enables localization of its content. The easiest way seems to be the record of the coordinates into the registry of the geographic authority of the National library CR. The database of geographic authorities contains the data about the coordinates only in the point form. Searching tools require the geographic information in the form of closed boundary rectangle. The data are available in the OpenStreetMap (OSM) project database. For interconnection with the geographic authorities' database the text representation can be used. For search in OSM data according to the name the free Nominatim programme can be used. There might be errors in OSM data and so it is necessary to check the data found by Nominatim and correct them. Moravian Library developed purposefully appropriate tools.

Keywords: Nominatim, OpenStreetMap, MARC 21, area code, Geolink.nkp.cz

1. Úvod

S nástupem nových informačních technologií vzrůstá tendence zpříjemnit a zefektivnit vyhledávání v databázích paměťových institucí takovým způsobem, aby bylo snadno pochopitelné a intuitivní i pro běžné uživatele. Výsledkem této snahy je vytváření nástrojů, které dokážou vhodným způsobem různé druhy informací uchopit.

Předkládaný text se bude soustředit na zdokonalení vyhledávání dokumentů s vazbou na určité území. Mezi českými paměťovými institucemi dosáhly v této oblasti zatím největších pokroků knihovny, z jejichž zkušeností bude nyní čerpáno. Cílem popisovaných nástrojů je umožnit čtenářům vyhledat dokument nebo omezit vyhledávání dokumentů na konkrétní geografickou oblast. Předpokladem pro realizaci cíle bylo provázání záznamu o dokumentu s geografickou informací, která umožní obsah popisovaného dokumentu lokalizovat. Dosažených výsledků však bude možné po úpravě využít i pro potřeby jiných paměťových institucí, které se rozhodnout zapojit do svých databází unifikované zápisy geografických názvů. Zdrojový kód aplikace je pro takové využití volně k dispozici [1], [2].

2. Geografické informace v bibliografických záznamech

Nejrozšířenější formát bibliografického záznamu MARC 21 (*M*achine-*R*eadable *C*ataloging) umožňuje zápis geografické informace do bibliografického záznamu několika způ-

soby. První z nich představuje kódovaný údaj v poli 043 (Geographic area code). Jedná se o sedmimístný kód složený z malých písmen a pomlček. Umožňuje vytvářet tříúrovňovou hierarchii geografických a politických entit. První znak rozděluje svět do sedmi územních celků. Pak následuje pomlčka, po které se uvádí dva znaky určující stát. Poslední dva znaky oddělené pomlčkou reprezentují vnitropolitické rozdělení daného státu. Například kód pro Česko je e-xr--- a kód pro Jihomoravský kraj e-xr-jm. Problémem je, že těmito kódy lze přinejlepším určit, k jakému regionu se záznam váže; není však možné definovat menší geografické celky jako například města. Kódy reprezentující regiony každého státu si definují jednotlivé státy samostatně a neexistuje proto žádný globální zdroj informací o regionech těmito kódy definovaných.

Další možností, jak zapsat geografickou informaci, je využití Mezinárodního desetinného třídění (MDT). Jedná se o univerzální, mezinárodně srozumitelný klasifikační jazyk. Například kód (437.3) představuje Česko nebo kód (282.243.7) řeku Dunaj [3]. Z příkladů je zřejmé, že tyto kódy nejsou příliš uživatelsky přívětivé a že je obtížné si na jejich základě vytvořit představu o rozsahu popisované oblasti.

Posledním způsobem, jak zapsat geografickou informaci do bibliografického záznamu, je využití geografické autority v poli 651. Pole obsahuje identifikátor, pomocí kterého je možné autoritní záznam vyhledat v databázi geografických autorit a spojit jej tak s bibliografickým záznamem [4]. Výhodou oproti výše zmiňovaným způsobům je, že geografické autority mohou obsahovat informaci vymezující území, ke kterému se autorita vztahuje, zapsanou pomocí zeměpisných souřadnic. Tato informace se po-

dobně jako u bibliografických záznamů uvádí do pole 034. Obsahuje čtyři souřadnice určující obdélník ohraničující popisované území (tzv. bounding box).

Pokud by tato informace byla k dispozici pro všechny geografické autority, bylo by ji možné použít například k vyhledávání bibliografických záznamů pomocí nástroje MapRank Search [5]. Uživateli by potom nemusel pro nalezení dokumentu znát ani autora, ani jeho název, stačilo by pouze vymezit oblast zájmu na mapě. Algoritmus MapRank zajišťuje, že geograficky nejrelevantnější dokumenty budou na prvních příčkách seznamu nalezených dokumentů [6]. Využití programu je demonstrováno na konkrétním příkladu uživatelského rozhraní pro vyhledávání map v Souborném katalogu České republiky (ČR), **obr. 1** [7]. Po vymezení území Moravy na mapě dostaneme na prvních příčkách mapy Moravy a až pak mapy jednotlivých měst nebo menších územních celků a teprve poté mapy ČR, Evropy a světa.

Obdobnou funkcionalitu, která byla do nástroje doplněna Moravskou zemskou knihovnou, má i systém pro vyhledávání nad knihovními katalogy VuFind [8]. Pro geografické hledání využívá vyhledávací nástroj Solr, který je jádrem Vufindu. Nástroj obsahuje speciální modul prostorového vyhledávání Spatial Search, který umožňuje upřesňovat dotazy zadáním geografických souřadnic [9]. Díky propojením této funkcionality s interaktivní mapou mohou uživatelé intuitivním způsobem detailněji specifikovat své vyhledávací dotazy. Na obrázku je znázorněna ukázka geografického hledání v systému VuFind (**obr. 2**) [10].

V současné době není možné MapRank Search ani jinou podobnou aplikaci nad geografickými autoritami nasadit, protože v databázi autoritních záznamů nejsou uvedeny bounding boxy území, ale pouze souřadnice jejich středů. Tyto souřadnice nejsou pro MapRank Search dostatečné,

protože nenesou žádnou informaci o tom, jak velkého území se autorita týká.

Řešením problému je vytvoření nástrojů, které by umožnily automatickým nebo poloautomatickým způsobem doplnit databázi geografických autorit o potřebné informace a které by zároveň usnadňovaly práci katalogizátorům při vytváření autorit s nově požadovanými informacemi.

Mezi tyto nástroje patří například program Geolink.nkp.cz [10] (**obr. 3**). Používá se při tvorbě nových geografických autorit a ve velké míře usnadňuje práci katalogizujícím. Nemusejí pracně vyhledávat geografickou informaci týkající se právě vytvářené autority, ale mohou jednoduchým způsobem zadat místní název a program jim vrátí geografické souřadnice ve správném tvaru. Nedostatkem programu je však právě to, že nevrací bounding box hledané lokality, ale jen souřadnice jejího středu.

Ke zlepšení nástroje Geolink.nkp.cz by bylo možné použít volně dostupná data z projektu OpenStreetMap (OSM) [11]. Výhodou OSM je, že ke všem geografickým objektům uvádí i velké množství metadat, mimo jiné i bounding boxy a v některých případech dokonce i ohraničující polygony. Komunita OSM vytvořila také nástroj zvaný Nominatim, který umožňuje v těchto datech vyhledávat.

Existují také další zdroje dat, které by mohly být také využity ke snazšímu vytvoření nové geografické autority. Jedním z nich je například Tezaurus geografických jmen od Getty Research Institute [12]. Tezaurus obsahuje názvy geografických jmen včetně doplňujících informací, které by mohly být využity k automatickému doplnění některých polí vyžadovaných při vytváření nové geografické autority. Organizace uvádí, že data zpřístupnila jako linked open data [13]. Slovo „linked“ znamená, že mezi daty existují určité vztahy. Tyto vztahy jsou realizovány tak, že samotná da-

MORAVSKÁ ZEMSKÁ KNIHOVNA

Geografické hledání v knihovním katalogu

Prototyp MapRank Search pro Souborný katalog ČR

1. KDE (najděte místo na mapě)

Hledejte místo na mapě dle názvu Najdi místo

Nejrelevantnější záznamy:

Neue und Accurate general Land-Karten der ganzen Marggrafschaft Mähren	» 1742 J. J. Lidl, Wien	1340 000
Mapa Geographica specialis Marchionatus Moraviae in sex Circulis divisae	» 1758 Cura et sumptibus Tobiasi Conradi	1660 000
Tabula Generalis Marchionatus Moraviae in Sex Circulis Divisae	» 1716 Editore Ioh. Bapt. Homanno,	1104 226
General-Karte der Markgrafschaft Mähren und des Herzogthums Schlesien	» 1861 Eduard Hölzel's Verlag, Olmütz und 1432 000	
Tabula Generalis Marchionatus Moraviae in Sex Circulis Divisae	» 1790 Franz Reiser, Brno :	1166 000
Marchionatus Moravia	» 1750 Matth. Seutter, Augustae Vindob.	11525 000
Das Markgraffthum Mähren mit seinen abgetheilten Creissen	» 1733 Christoph Weigel?, Nürnberg?	12050 000
Das Markgraffthum Mähren mit seinen abgetheilten Creissen	» 1733 s.n., S.l. :	12100 000
Carte Particuliere de la Moravie divisée en six cercles	» 1742 Par et Chez le Sr. le Rouge Ing.r.	1650 000
Tabula Generalis marchionatus Moraviae in sex circulis divisa	» 1716 Editore Joh. Bapt. Homanno,	1645 000
Tabula Generalis marchionatus Moraviae in sex circulis divisa	» 1715 Editore Joh. Bapt. Homanno,	1645 000

Powered by MapRank Search
Copyright © 2010 Moravská zemská knihovna

2. KDY (označte časové období)

Od: nejstarší Do: dnes

3. CO nebo KDO (fulltextové hledání)

Fulltextové hledání: Zadejte text pro filtrování výsledků

Mapové měřítko: 1:1 do 1:1

Obr. 1 Uživatelské rozhraní programu MapRank Search

English Čeština Deutsch

MORAVSKÁ ZEMSKÁ KNIHOVNA

Vše HLEDAT

Pokročilé vyhledávání ☒ Zachovat současné nastavení filtrů

REGISTROVAT PŘIHÁSIT

Záznamy ve schránce: 0

Online katalog / Vyhledávání

Posun mapy Vyběr oblasti

Zobrazuji 1 - 10 z 3,908 pro vyhledávání: "", doba hledání: 1,09s

Výsledků na stránku: 10 Seřadit podle: Relevance

Vybrat vše RSS Poslat e-mailem Uložit hledání

- Übersichtskarte des Protektorats Böhmen und Mähren**
Vydáno 1943
Dostupnost: žádné dostupné exempláře
[Digitalizovaný dokument](#)
- Übersichtskarte des Protektorats Böhmen und Mähren**
Vydáno 1943
Dostupnost: prezentní 1 z 1
[Digitalizovaný dokument](#)
- Eisenbahn-Routen-Karte. Roehmen-Maehren, Schlesien**
Vydáno 1943

Upřesnit hledání

Odstranit filtry

estatní: intersects(11.5 48.3 10.1 51.1)

Dostupnost

dostupné online	2,196
prezentní	1,042
absentní	281
lze objednat v EOD	38

Doporučená témata

mapové sbírky	1,366
příří turistika	278
historické budovy	205
turistické zajímavosti	155
historické knihovní fondy	131
turistické trasy	125
více ...	

Typ dokumentu

Obr. 2 Geografické hledání v systému Vufind

AUT - Návrh věcné autority - Google Chrome

aleph.nkp.cz/aleph/cgi/aut

Návrh věcné autority - geografický termín

Pouze pro návrh nové autority, připomínky ke stávajícím autoritám pošlete e-mailem.

Sigla: BOA001

Záhlaví (geograf. termín): Brno, Česká republika

Kód geograf. oblasti:

MDT:

Odkazovaná forma:

Příbuzný termín:

Podřazený termín:

Nadřazený termín:

GPS:

Status:

Zdroj ověření:

URL:

Poznámka:

Vyhledat na mapě

Vyhledat na mapě - Google Chrome

aleph.nkp.cz/aleph/cgi/search_map?p=Brno%2C_Česká_republika&z=12

Brno, Česká republika

Hledat

Výsledky vyhledávání:

- Brno, Česká republika

GPS: 49°11'42.2"N, 16°36'24.6"E

© 2008 NIK ČR

Obr. 3 Nástroj Geolink.nkp.cz ve stávající podobě

ta jsou zapisována ve formě trojic. Příkladem může být trojice (Praha, hlavní město, ČR), která propojuje pojmy Praha a ČR relací hlavní město. Relace jsou tranzitivní a je možné je navzájem skládat a získávat tak tvrzení, která nejsou v samotných datech explicitně uvedena. Pro představu definujeme následující relace:

- „počet obyvatel“ pro každé město,
- „hlavní město“ pro každý stát,
- „člen“ pro každý stát, který je členem nějaké politické nebo jiné organizace.

Uvedené informace umožňují vytvářet vztahy mezi daty a pokládat otázky typu, které hlavní město ze států Evropské unie má největší počet obyvatel. Propojením více volně dostupných databází na principu linked open data, by bylo možné automaticky vyplnit některá pole ve formuláři již při vytváření nové geografické autority. Databázi Getty Thesaurus není však v současné době možné tímto způsobem využít, protože neobsahuje dostatečné množství informací pro území ČR.

3. Nominatim

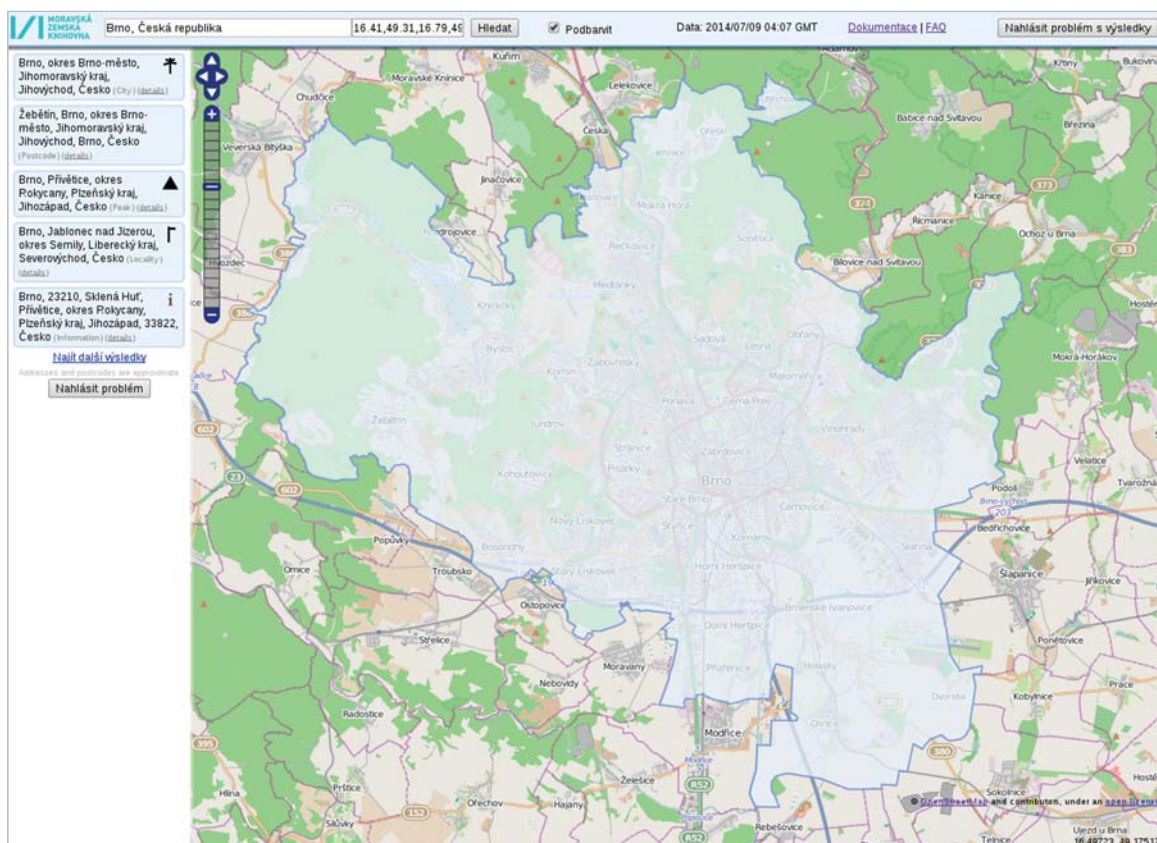
Nominatim je nástroj sloužící pro prohledávání dat OSM, která obsahují množství metadat včetně údajů o souřadnicích krajních bodů. Integrace těchto údajů do geografických autorit umožní vymezení oblasti vázané ke geografickému názvu. Vyhledávání je možné na základě jména a adresy nebo s využitím speciálních frází. Uživatel tak může snadno a rychle vyhledat a zobrazit pozici a informace o hledaném místě. Nominatim také podporuje reverzní geokódování, tj. dokáže převést geografické souřadnice na tex-

tovou adresu. Obr. 4 ukazuje webové rozhraní programu Nominatim, které zobrazuje území města Brna.

Data pro Nominatim je možné exportovat ze stránek projektu <http://www.openstreetmap.org/> nebo stáhnout ze serveru <http://geofabrik.de/>, který pravidelně extrahuje údaje z OSM a poskytuje je ke stažení jako balíčky dat rozdělené podle regionů. Je možné je stáhnout buď jako komprimovaný soubor XML s příponou *osm.bz2* nebo jako binární soubor s příponou *osm.pbf*. Export OSM dat ze dne 15. 9. 2014 má v nekomprimované formě XML velikost 529 GB. Po komprimaci se velikost dat zmenší na 38 GB. Autoři doporučují používat spíše zmíněný binární formát (PBF Format 2014), který je menší než komprimovaný formát XML (26 GB) a umožňuje oproti němu několikanásobně rychlejší čtení a zápis. Počáteční import a indexace takového množství dat zabere na serveru se 12 jádry, 32 GB RAM a s diskovým polem na bázi sběrnice SATA kolem 270 hodin (necelých 12 dní). Pro vymezení oblastí popisovaných geografickými názvy by v budoucnu stačilo použít pouze část nabízených údajů (vypustit lze např. zastávky, restaurace apod.), což by urychlilo počáteční import dat a snížilo hardwarové nároky aplikace.

Nominatim je implementován jako webová služba, která umožňuje realizovat vyhledávání prostřednictvím rozhraní REST API. Parametry vyhledávání se v takovém případě zadávají jako součást adresy URL. Výsledek dotazu je možné zobrazit jako stránku HTML v podobě interaktivní mapy nebo ve formátu XML či JSON. Podrobný popis API i s příklady je možné najít v oficiální dokumentaci [15].

Podrobný návod k instalaci je uvedený v oficiální dokumentaci [16]. Příznivci Ubuntu mohou postupovat dle článku, ve kterém je krok za krokem popsáno, jak nainstalovat Nominatim na Ubuntu 11.10., [17].

Obr. 4 Program Nominatim; polygon vymezuje na základě dat z OSM administrativní hranici města Brna

3.1 Přehled jak Nominatim funguje

Nominatim, jak bylo uvedeno, vyhledává geografické termíny nad daty z OSM. Aby proběhl proces hledání v co možná nejkratším čase, je třeba data nejprve předzpracovat. Program proto udržuje svoji vlastní databázi geografických termínů, která je optimalizovaná pro vyhledávání geografických entit na základě jejich textové reprezentace (adresy).

OpenStreetMap využívá pro popis geografických dat čtyři základní datové typy:

- **Uzel (node)** – Představuje bod, který má určenou geografickou polohu. Poloha je popsána souřadnicemi dle WGS84. Mimo využití v cestách (datový typ) se tyto body využívají k reprezentaci bezrozměrných objektů jako vrcholy hor nebo body zájmu (POI).
- **Cesta (way)** – Uspořádaný seznam uzlů, kterým je možné popsat lomenou čáru (křivku) nebo uzavřený mnohoúhelník (polygon). Křivkou se popisují lineární objekty jako ulice a řeky a polygonem oblasti, například lesy, parky, města.
- **Relace (relation)** – Uspořádaný seznam uzlů, cest a relací (společně zvané člen), kde každý člen může mít nějakou roli. Relace se používají k reprezentaci vztahů mezi existujícími uzly a cestami. Můžeme tak popsat například základy odbočení na silnicích.
- **Tag** – Dvojice klíč-hodnota. Slouží k ukládání metadat o mapových objektech (typ, jméno, fyzické vlastnosti). Tagy se nepoužívají samostatně, ale jsou vždy přiřazeny k nějakému existujícímu objektu, ať už jde o uzel, cestu, relaci a mohou obsahovat názvy příslušných členů.

Nominatim indexuje všechny pojmenované objekty. Všechny zaindexované objekty jsou dále zařazeny do jednoduché hierarchie dle svého významu. Každému objektu jsou přiřazeny body od 0 (nejvýznamnější) do 30 (nejméně významný). Tyto body jsou následně využívány k řazení výsledků vyhledávání dle relevance. Pro lepší přiřazování bodů objektům může Nominatim volitelně využít data z Wikipedie. Důležitost objektů je pak počítána z počtu referencí na článek se shodným názvem, které vedou z ostatních článků na Wikipedii. Seznam všech tagů, které jsou považovány za jména a způsob, jakým Nominatim přiřazuje body, je popsán v dokumentaci [17].

3.2 Využití Nominatimu

OSM data, jak bylo uvedeno v úvodní části, obsahují velké množství metadat včetně bounding boxů. Právě tento druh informace je třeba k rozšíření databáze geografických autorit, aby ji pak bylo možné využít ke zkvalitnění vyhledávání pomocí geografického vyhledávání. V první řadě je potřeba rozšířit stávající záznamy v databázi geografických autorit o zeměpisné souřadnice krajních bodů území. Pro řešení uvedeného úkolu se nabízejí dvě možnosti.

První možností je, že stávající data nebudeme měnit, ale vytvoříme službu, která dynamicky vrátí pro danou geografickou autoritu její bounding box. Výhodou tohoto postupu je, že je snadno implementovatelný a nevyžaduje žádné další úsilí. Údaj ovšem nebude nijak ověřen a nebude garantováno, že pro každou autoritu najde služba odpovídající bounding box. Výsledkem jsou neověřená a nekvalitní data. Další nevýhodou může být spoléhání se na momentální funkčnost jiné (cizí) služby, navíc s rizikem dopadů změn přístupového rozhraní ke službě.

Druhou možností v první fázi je automatické doplnění bounding boxů u všech geografických autorit pomocí

Nominatimu. Pak ale musí následovat druhá fáze ověření, ve které bude třeba zjistit, jestli nalezený bounding box opravdu ohraničuje území vymezené nalezeným bounding boxem opravdu obsahuje bod, jehož souřadnice jsou uvedeny v autoritním záznamu. Jak již bylo zmíněno, databáze geografických autorit v současnosti obsahuje souřadnice středů daného území. Tato informace by mohla napomoci v procesu verifikace bounding boxů. Pro ulehčení tohoto ověření, případně doplnění dat, ale bude potřeba vytvořit vhodný nástroj. Výhodou takového postupu jsou ověřená, kvalitní a úplná data. Oproti předchozímu postupu bude ovšem třeba vynaložit značné množství práce ke kontrole dat.

Aby se předešlo problémům s neúplností dat, je nezbytně nutné vytvořit také nástroj podobný zmiňovanému Geolink.nkp.cz, který usnadní katalogizátorům vyhledávání bounding boxu pro nově vytvářenou geografickou autoritu. Tento nástroj může být také postaven na programu Nominatim. Situaci dobře ilustruje pokus o vyhledání obce Lhota v obou nástrojích. Jak je možné vidět na [obr. 5 a 6](#)), stávajícímu programu Geolink.nkp.cz se podařilo najít jenom jednu obec, zatímco Nominatim jich našel několik s přehledně uvedeným okresem a krajem do kterého patří.

4. Rozšíření Nominatimu

Pro zjednodušení práce uživatele s aplikací pracující s databází Nominatim bylo nutné Nominatim doplnit o službu automatického dokončování částečně zadaných názvů tak, aby množina výsledků byla řazena podle relevance, tedy se zohledněním geografického významu každého z navržených míst [18]. Pro tento účel bylo potřebné modifikovat generování adresy systémem Nominatim tak, aby odpovídalo obvyklé struktuře adresy používané na území ČR.

Začlenění rozšíření do nástrojů sloužících k ověření nebo k vytváření nové autority dochází ke zjednodušení a zrychlení práce při katalogizaci. Zároveň se podstatně sníží počet chyb způsobených zadáváním dlouhých geografických jmen a uživatel získá zpětnou vazbu o tom, která jména se v databázi Nominatimu nacházejí. Může tak lépe specifikovat, o kterou geografickou autoritu měl zájem ([obr. 7](#)).

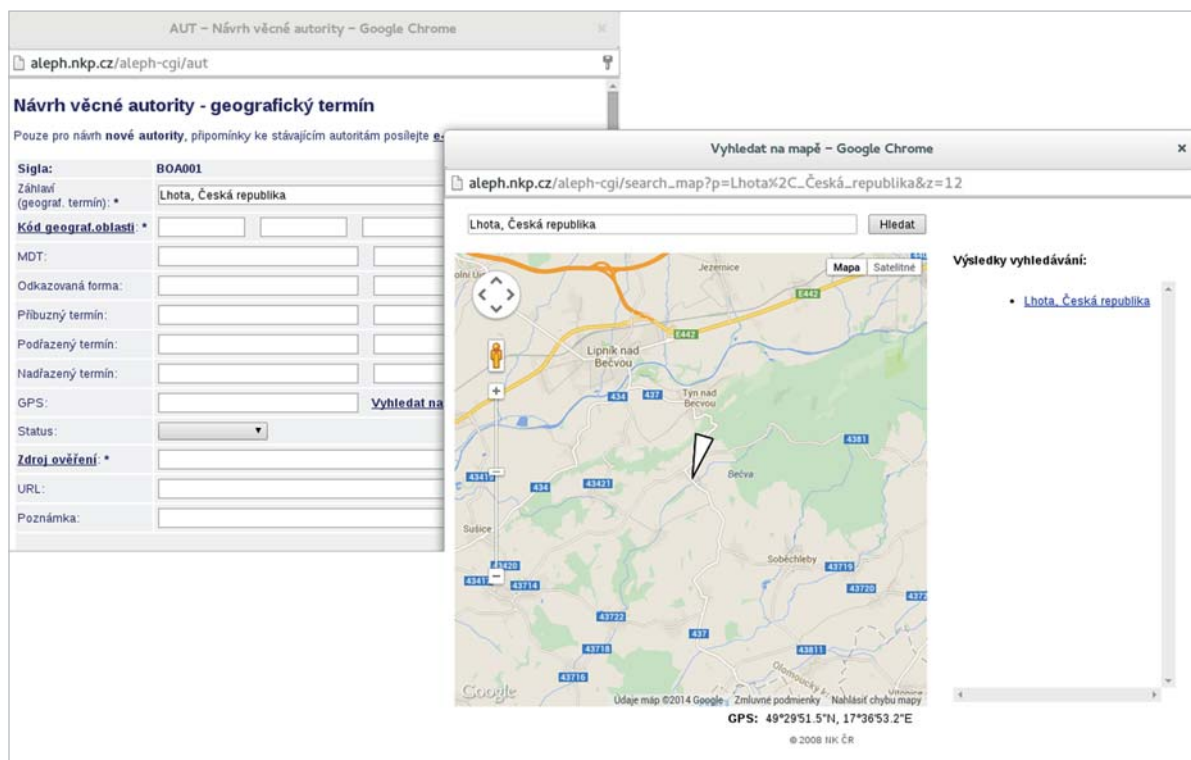
5. Verifikace geografických údajů v databázi národních autorit

5.1 Požadavky

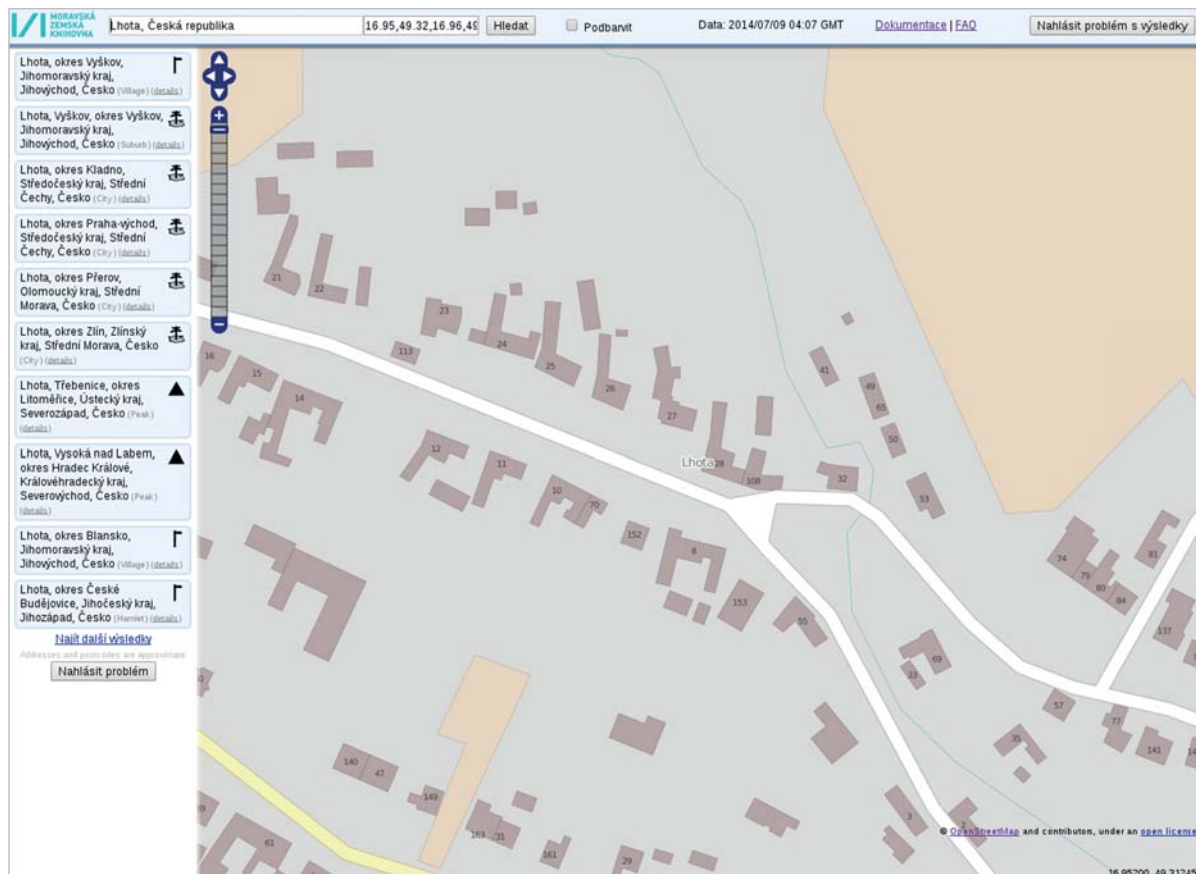
Nástroj pro ověření správnosti automatického doplnění souřadnic hraničního obdélníka musí být připraven tak, aby co nejvíce usnadnil lidskou práci a zamezil zbytečným chybám. Požadavky z pohledu uživatele proto jsou:

- snadné vizuální ověření správnosti dat,
- snadná oprava chybných dat,
- snadné doplnění chybějících dat,
- rozdělení dat do kategorií podle toho, zda se Nominatim podařilo najít bounding box a pokud ano, zda jím vymezené území obsahuje geografické souřadnice středu území uložené v databázi geografických autorit,
- intuitivní ovládání programu.

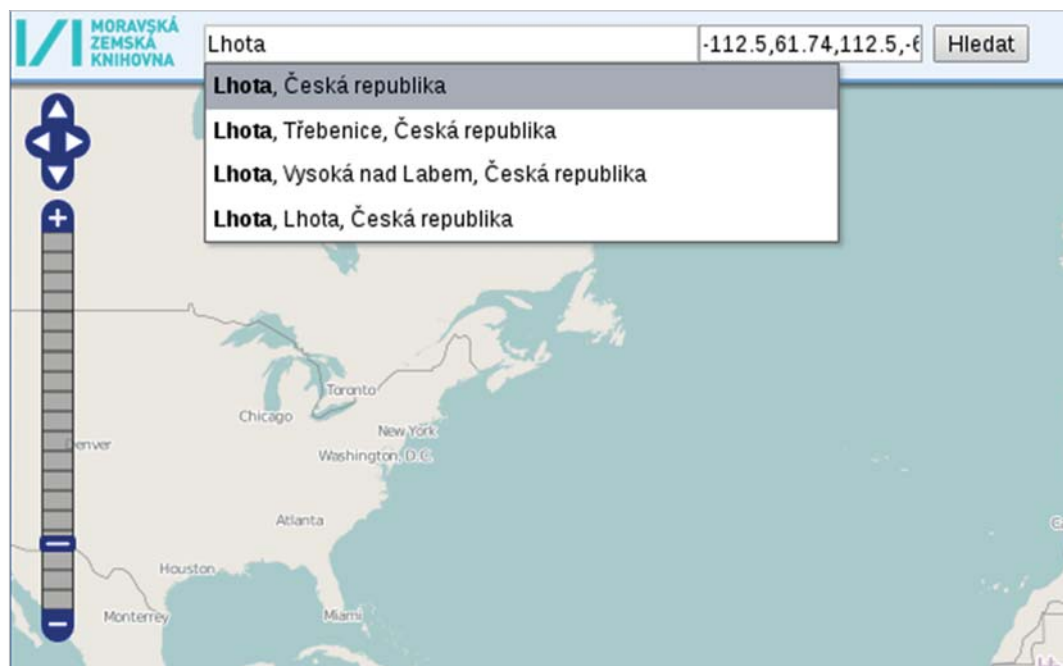
Aby došlo k co možná nejvyššímu zefektivnění procesu verifikace, bylo zapotřebí data správným způsobem pre-

Obr. 5 Vyhledání obce Lhota v programu Geolink.nkp.cz

Obr. 6 Vyhledání obce Lhota v programu Nominatim

Obr. 7 Ukázka rozšíření Nominatimu

zentovat. Pro běžné uživatele je přirozené zobrazovat geografická data na mapě, proto byla pro jejich snadné vizuální ověření zvolena tato forma prezentace dat. Program musel rovněž umožňovat opravu chybných dat nebo jejich doplnění v případě, že se Nominatimu nepodařilo najít žádný výsledek. Od těchto nástrojů je požadována především uživatelská přívětivost. Bylo proto potřeba vyvinout nástroje, které by umožnily měnit bounding boxy autorit přímo na mapě jednoduchými pohyby myši. Ke zvýšení efektivity verifikace bylo vhodné využít existující a ověřená data z databáze geografických autorit rozdělená do následujících kategorií:

- Autorita neobsahuje souřadnice bodu
 - Nominatim našel bounding box (třeba ověřit),
 - Nominatim nenašel bounding box (třeba doplnit).
- Autorita obsahuje souřadnice bodu
 - Nominatim našel bounding box
 - souřadnice z databáze se nacházejí uvnitř bounding boxu (třeba ověřit),
 - souřadnice z databáze se nacházejí mimo bounding boxu (třeba opravit).
 - Nominatim nenašel bounding box (třeba doplnit).

Aby bylo možné nástroj implementovat, bylo třeba nejprve zvolit platformu, na jaké má být vyvíjen. Poslední dobou se vývoj aplikací a především mapových aplikací zaměřil na webová rozhraní. Existuje velké množství knihoven, které umožňují pracovat s mapami a zobrazovat na nich vlastní obsah. Mezi takové patří mimo jiné i knihovna OpenLayers [19]. Mezi její přednosti patří, že je nezávislá na zvolené mapové službě a obsahuje velké množství nástrojů sloužících k interakci s mapou nebo s jejím obsahem. Díky objektově orientované architektuře je také snadno rozšiřitelná a Moravská zemská knihovna má s jejím využitím značné zkušenosti.

5.2 Metodika práce s verifikačním nástrojem

Před začátkem verifikace si uživatel zvolí jednu ze tří ka-

tegorií dat, se kterými chce pracovat. Data lze rozdělit do následujících kategorií:

1. Původní souřadnice se nacházejí uvnitř bounding boxu nalezeného Nominatimem.
2. Původní souřadnice se nacházejí mimo bounding box nalezený Nominatimem.
3. Autorita neobsahuje žádné původní souřadnice, nebo Nominatim nenašel bounding box pro tuto autoritu, nebo obojí.

Toto dělení umožňuje katalogizátorovi lépe se zaměřit na problémovou doménu, protože každá kategorie vyžaduje jinou míru pozornosti. Po výběru kategorie se uživateli zobrazí vždy jedna autorita se všemi informacemi, které o ní bylo možné získat. Pokud jsou tato data správná, uživatel je jednoduše potvrdí. V opačném případě upraví pozici a velikost bounding boxu pomocí myši nebo vyhledáním jiného bounding boxu v Nominatimu. Poté potvrdí správnost dat a následně se mu zobrazí další neverifikovaná autorita, při které postup opakuje.

6.

Vylepšení nástroje pro tvorbu geografických autorit

Požadavky z pohledu uživatele:

- textové hledání geografických objektů,
- automatické dokončování částečně zadaných názvů,
- vizuální zobrazení a možnost manipulace s nalezeným bounding boxem,
- možnost definovat vlastní bounding box i v případě, že program nenajde žádný objekt podle textového popisu,
- výstupní souřadnice bounding boxu v požadovaném tvaru,
- generování linku pro zobrazení bounding boxu na mapě.

Výsledný program by měl rozšiřovat stávající aplikaci Geolink.nkp.cz. Grafické rozhraní je možné zachovat, je však nutné přidat nástroje pro manipulaci a tvorbu bounding boxů. Pro snadnou výměnu podkladové mapy a pro

budoucí možnost rozšiřitelnosti kódu bylo užito knihovny *OpenLayers*, jejíž výhody jsou popsány v části 5. Verifikace autorit v databázi národních autorit. Hlavním rozšířením *Geolink.nkp.cz* bude použití *Nominatimu* jako nástroje pro vyhledávání geografických objektů a určení jejich bounding boxů. Také ho je možné použít pro automatické dokončování částečně zadaných geografických názvů. Pro tento účel je použito rozšíření popsané v části 4.

7. Metodika práce

Při zadávání nové geografické autority se katalogizátorovi zobrazí běžný formulář, na nějž je zvyklý. Vyplní potřebné informace, a pokud bude chtít vložit geografické informace o autoritě, tak klikne na link „Vyhledat na mapě“. Hned poté se mu zobrazí okno s textovým polem pro zadání hledaného výrazu, mapou a panelem zobrazujícím nalezené výsledky. Katalogizátor může zadat hledaný výraz do vstupního pole, které mu bude nabízet automatické doplnění. Po zadání dotazu se zobrazí seznam nalezených výsledků a bounding box prvního z nich. Bounding box je možné změnit přímo potažením okraje myši nebo výběrem jiného z množiny nalezených výsledků. V případě, že se nenajde žádný výsledek pro zadaný dotaz, je možné vytvořit bounding box ručně. Nakonec katalogizátor klikne na tlačítko *Uložit výběr* a ve formuláři se automaticky vyplní všechna pole, kterých se bounding box týká.

8. Závěr

Aby bylo možné realizovat geografické vyhledávání dokumentů, je třeba zanést do jejich metadat údaj o území, ke kterému se obsah dokumentu vztahuje. Z možných způsobů, jak informaci zapsat, se jako nyní nejsnadnější jeví zápis souřadnic do záznamu geografické autority Národní knihovny ČR. Současný stav databáze geografických autorit je takový, že záznamy obsahují souřadnice místa jen ve formě bodu. Existující vyhledávací nástroje i pravidla používaná v databázi geografických autorit Národní knihovny ČR však vyžadují, aby byla geografická informace uvedena ve formě ohraničujícího obdélníku. Tyto údaje lze získat z databáze projektu *Open Street Map*. K jejímu propojení s databází geografických autorit je možné použít textovou reprezentaci geografické autority (název). Pro vyhledávání geografických objektů v datech *OSM* podle názvu je možné použít volně dostupný program *Nominatim*. Textová informace nemusí za každých okolností určovat geografické území jednoznačně, i v datech *OSM* mohou být samozřejmě chyby. Je proto nutné zkontrolovat údaje nalezené *Nominatimem*, opravit je a případně doplnit. Za tímto účelem vyvinula Moravská zemská knihovna nástroje, jejichž úkolem je nejen opravit stávající data v databázi geografických autorit, ale také umožnit vytvářet nové autority, které již budou obsahovat požadované informace. Lze předpokládat, že vzhledem k připravovanému rozšíření využívání geografických autorit i mimo prostředí knihoven, získají tyto nástroje význam i pro další paměťové instituce [20].

Článek vznikl jako výsledek výzkumné činnosti Moravské zemské knihovny v rámci projektu *TEMAP – technologie pro zpřístupnění mapových sbírek. Metodika a software pro ochra-*

nu a využití kartografických děl národního kartografického dědictví v rámci Programu aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity NAKI (DF11P01OVV003).

LITERATURA:

- [1] DUDA, E.: Program pro vytváření geografických autorit: zdrojový kód [online]. [cit. 2015-06-25]. Dostupné z: <https://github.com/moravianlibrary/GATemplate>.
- [2] DUDA, E.: Program pro validaci existujících geografických autorit: zdrojový kód [online]. [cit. 2015-06-25]. Dostupné z: <https://github.com/moravianlibrary/GATemplate>.
- [3] BALÍKOVÁ, M.-ZÁHOŘÍK, R.: *Geolink.nkp.cz. Národní autority ČR* [online]. [cit. 2014-09-11]. Dostupné z: <http://authority.nkp.cz/geolink-nkp.cz/>.
- [4] NÁRODNÍ KNIHOVNA ČR. Portál autority: soubor geografických autorit [online]. 2015 [cit. 2015-06-25]. Dostupné z: <http://authority.nkp.cz/vecne-autority/soubor-geograficky-ch-autorit-1>.
- [5] MapRank Search: Geografické hledání v knihovním katalogu [online]. [cit. 2015-06-25]. Dostupné z: <http://www.mapranksearch.cz>.
- [6] OEHLI, M.-ZOLLINGER, S.-SIBER, R.-PŘÍDAL, P.: MapRank: Geographical Search for Cartographic Materials in Libraries. *D-Lib Magazine* [online]. 2011, vol. 17, 9/10 [cit. 2014-09-11]. DOI: 10.1045/september2011-oehrl. Dostupné z: <http://www.dlib.org/dlib/september11/oehrl/09oehrl.html>.
- [7] Geografické hledání v Souborném katalogu ČR [online]. 2010 [cit. 2015-06-25]. Dostupné z: <http://mapranksearch.mzk.cz>.
- [8] *VuFind-2.x* [online]. [cit. 2015-06-25]. Dostupné z: <https://github.com/moravianlibrary/VuFind-2.x>.
- [9] TARGETT, C.: Spatial Search. *Apache Solr Reference Guide* [online]. 2014 [cit. 2014-12-11]. Dostupné z: <https://cwiki.apache.org/confluence/display/solr/Spatial+Search>.
- [10] *VuFind*: Elektronický katalog Moravské zemské knihovny [online]. [cit. 2015-06-25]. Dostupné z: <https://vufind.mzk.cz/>.
- [11] RAMM, F.-TOPF, J.-CHILTON, S.: *OpenStreetMap: using and enhancing the free map of the world*. English ed. Cambridge, England: UIT Cambridge, 2010. ISBN 978-1-90686-011-0.
- [12] PAUL, J.: *Getty Thesaurus of Geographic Names. The Getty* [online]. 2014 [cit. 2014-12-11]. Dostupné z: <http://www.getty.edu/research/tools/vocabularies/tgn/about.html>.
- [13] *Linked Data: Connect Distributed Data across the Web* [online]. [cit. 2015-06-25]. Dostupné z: <http://linkeddata.org/>.
- [14] *PBF Format*. In: *OpenStreetMap* [online]. 2014 [cit. 2014-09-15]. Dostupné z: http://wiki.openstreetmap.org/wiki/PBF_Format.
- [15] *Nominatim*. In: *OpenStreetMap* [online]. 2014 [cit. 2014-09-15]. Dostupné z: <http://wiki.openstreetmap.org/wiki/Nominatim>.
- [16] *Nominatim/Installation*. In: *OpenStreetMap* [online]. 2014 [cit. 2014-09-11]. Dostupné z: <http://wiki.openstreetmap.org/wiki/Nominatim/Installation>.
- [17] CHAHAL, J.: *Setting up your own OpenStreetMap server*. [online]. 2012 [cit. 2014-09-11]. Dostupné z: <http://jaspreetchahal.org/setting-up-your-own-openstreetmap-server/>.
- [18] *Nominatim/Development overview*. In: *OpenStreetMap* [online]. 2014 [cit. 2014-09-15]. Dostupné z: http://wiki.openstreetmap.org/wiki/Nominatim/Development_overview.
- [19] RYCHTÁŘ, J.: *Structured geographic search. Informační systém výzkumu, experimentálního vývoje a inovací* [online]. 2012 [cit. 2014-09-11]. Dostupné z: <http://www.isvav.cz/resultDetail.do?rowId=RIV%2F00094943%3A%2F12%3A%230000127%21RIV13-MK0-00094943>.
- [20] *OpenLayers 3* [online]. [cit. 2015-06-25]. Dostupné z: <http://openlayers.org/>.
- [21] *INTERPI* [online]. [cit. 2015-06-25]. Dostupné z: <http://www.interpi.cz/>.

Do redakce došlo: 25. 6. 2015

Lektoroval:
Ing. Milan Talich, Ph.D.,
VÚGTK, v. v. i., Zdislav

KALENDÁŘ VYBRANÝCH ZAHRA NIČNÍCH ODBORNÝCH AKCÍ

leden až červen 2016

18. a 19. 2.
7th International Conference. Geodesy, Mine Survey and Aerial Photography. Moskva, Rusko.
www.con-fig.com

30. 3. – 1. 4.
3rd Joint International Symposium on Deformation Measurements, JISDM. FIG, Commission 6 „Engineering Surveys“ and IAG, commission 4 „Applications“. Vídeň, Rakousko.
www.jisdmsymposium2016.org

17. – 22. 4.
EGU General Assembly 2016. Vídeň, Rakousko.
<http://www.egu2016.eu/>

20. – 22. 4.
XIIth International exhibition and scientific forum „Interexpo GEO-Siberia-2016“. Novosibirsk, Rusko.
www.expo-geo.ru

20. – 22. 4.
11th Conference Digital Approaches to Cartographic Heritage. Riga, Lotyšsko.
<http://cartography.web.auth.gr/ICA-Heritage/Riga2016/index.html>

26. – 27. 4.
2nd International Conference Geographical Information Systems Theory, Applications and Management – GISTAM 2016. Řím, Itálie.
www.gistam.org

2. – 6. 5.
FIG Working Week and General Assembly. Christchurch, Nový Zéland.
www.fig.net/fig2016

24. a 25. 5.
GEO Business 2016. Londýn, Velká Británie.
www.GeoBusinessShow.com

25. – 27. 5.
EUREF Symposium 2016. San Sebastian, Španělsko.
http://www.euref.eu/euref_symposia.html

31. 5. – 2. 6.
Hexagon Geospatial Defence Summit Western Europe. Vaalserberg, Nizozemsko.
<http://2016.hexdefsummit.eu/>

7. – 9. 6.
Messe und Kongress für Geoinformation Expo et congrès de la géoinformation. Bern, Švýcarsko.
<http://www.geosummit.ch/>

13. – 17. 6.
6th International Conference on Cartography & GIS and Seminar EU cooperation on Early Warning and Disaster/Crisis Management. Albena, Bulharsko.
www.iccgis2016.cartography-gis.com

14. – 17. 6.
19th AGILE Conference on Geographic Information Science. Helsinky, Finsko.
<http://gsdiassociation.org/>

27. 6. – 1. 7.
Esri User Conference 2016. San Diego, USA.
www.esri.com/events/user-conference/registration/future-dates

GIS OSTRAVA 2016

Geoinformatika pro společnost

16. až 18. 3. 2016

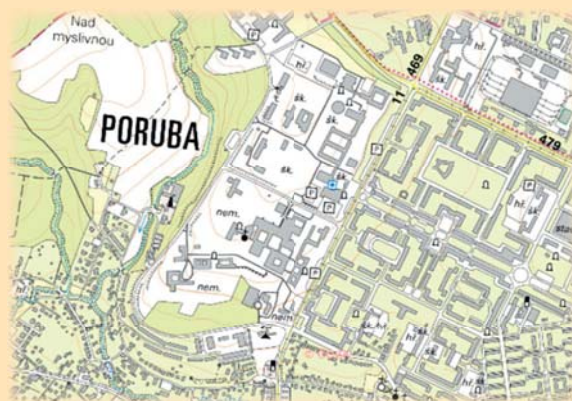
Nová aula – Kongresové centrum VŠB-TUO,
17. listopadu 15, Ostrava-Poruba,
Česká republika

tel.: +420 597 323 543

fax: +420 596 918 589

email: gisostrava@vsb.cz

<http://gis.vsb.cz/gisostrava/cz/index.php>

Drobenie pozemkov a kataster nehnuteľností

Doc. Ing. Imrich Horňanský, PhD.,
Ing. Michal Leitman,
Ing. Erik Ondrejčka,
Úrad geodézie, kartografie
a katastra Slovenskej republiky

Abstrakt

Doterajší vývoj legislatívnej regulácie zákazu resp. obmedzenia drobenia pozemkov a spoluvlastníckych podielov k pozemkom v extraviláne na Slovensku svedčí o trvalom konflikte medzi záujmom jednotlivca – vlastníka pozemku a verejným záujmom. Súčasný stav riešenia tohto konfliktu a jeho doterajšie zdôvodnenie. Vhodnosť prísnejšej špecifikovanej regulácie problému. O veľmi komplikovanej a sociálne osobitne náročnej problematike svedčí aj nadštandardne vysoký počet judikátov súdov i interných usmernení smerovaných na katastrálne authority, ktorými sa rieši nejednoznačný výklad súčasnej legislatívy.

Land Fragmentation and Real Estate Cadastre

Abstract

Up to now development of legislative prohibition or limitation restrictions of land fragmentation and co-ownership part fragmentation in Slovakia's non-build-up-area demonstrates the permanent conflict between the interest of the individual – the landowner and the public interest. The current state of the conflict resolution and its existing reasoning. Suitability of stricter and more accurate problem regulation. The very complex and particularly difficult social issues demonstrated by the abnormally high number of judicial decisions of the courts and internal guidelines directed at the cadastral authorities giving rise to the ambiguous interpretation of current legislation.

Keywords: land, land area, size category of lands, co-ownership deal to land, land fragmentation prohibition, land fragmentation limitation

1. Úvod

Pozemkové vlastníctvo v Slovenskej republike (SR) je typické svojou rozdrobenosťou. Veľkostná štruktúra pozemkového vlastníctva je preto tradične v určitej miere predmetom záujmu pozemkového zákonodarstva v SR. Samozrejme, že v nadväznosti na túto skutočnosť je veľkostná štruktúra vlastníctva pozemkov zároveň aj dôležitým faktorom samotného katastra nehnuteľností (KN) vrátane jeho predchodcov, ak KN chápeme ako integrálnu symbiózu informačného systému o nehnuteľnostiach a informačného systému o vlastníckych a iných vecných právach k nehnuteľnostiam [1]. Tento faktor má ale i svoj významný technický rozmer, ktorý tiež musí byť zohľadnený [2].

S prihliadnutím na záujmy poľnohospodárstva a lesného hospodárstva boli od počiatku transformácie feudálneho vlastníctva predpísané a neskôr viackrát pozmeňované minimálne veľkosti plochy určitých druhov pozemkov na vyčlenenie do individuálneho vlastníctva a v tom zmysle boli formulované a pozmeňované aj zásady komasácie (sceleovania) pozemkov. Napr. podľa uhorského zákonného článku XXXIX z roku 1908 bolo možno zo spoločného majetku (spoločnej držby), ktorý sa mal pomerne deliť („upomerniť“), oddeliť podiel, len ak presahoval 100 katastrálnych jutier (t. j. cca 58 ha). V Uhorsku, na rozdiel od predlitavskej časti monarchie, v období do roka 1918 nebola v záujme zachovania životaschopnosti roľníckych usadlostí zavedená osobitná dedičská postupnosť – roľnícky nediel (pozri roľnícky nediel zavedený krajinským zákonom č. 68 z roka 1908, porovnaj aj § 761 všeobecného občianskeho zákonníka) [3].

Rozdrobenosť pozemkového vlastníctva, v svojich extrémnych polohách v SR veľmi početná, hneď po zmene

spoločenských pomerov v roku 1989 začala vyvolávať stav, keď predmet vlastníctva sa dal len náročne technicky evidovať. Možnosť technickej evidencie pri tom bola základnou podmienkou na právne nakladanie s pozemkom; zároveň sa stala v jednotlivých prípadoch nepatrnou hospodárskou hodnotou bez reálneho motivačného pôsobenia alebo hodnotou znemožňujúcou prijatie potrebného rozhodnutia spoluvlastníkov. Táto skutočnosť v svojom súhrne oslabovala a oslabuje právne záruky vlastníctva a možnosť výkonu vlastníckych práv, stavia vlastníkov poľnohospodárskych a lesných pozemkov do nerovnoprávneho postavenia v porovnaní s vlastníkmi iných vecí, znevýhodňuje podnikanie v poľnohospodárstve a lesníctve oproti iným odvetviam podnikania a vyraduje vlastníctvo pozemkov ako reálneho činiteľa z mechanizmu ochrany prírodných zdrojov a životného prostredia [4].

2. Vzťah právneho štátu k obmedzeniu a zákazu drobenia pozemkov

V rámci ústavného systému SR je vlastníctvo a teda i vlastníctvo nehnuteľností prvkom základných ľudských práv a slobôd a ako také musí mať primeranú ochranu, ktorá má zrejmu vnútornú spojitosť s osobnou slobodou. Záruka vlastníctva má funkciu zabezpečiť jednotlivcovi (resp. právnickej osobe) určitý rozsah slobody vo vzťahu k jeho vlastníctvu a tým mu umožniť organizovať si život na vlastnú zodpovednosť [5]. V rámci rozdelenia moci v právnom štáte medzi jednotlivca a celok reprezentovaný štátom, jednotlivec rešpektuje štát, najmä zákonné obmedzenia realizácie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam a štát

uznáva nenahraditeľnú funkciu súkromného sektora vrátane súkromného zisku a vytvára systém záruk na ich ochranu. Záruka vlastníctva nehnuteľností znamená fundamentálne právne a spoločenské rozhodnutie právneho štátu.

Možnosti využívania pozemkového vlastníctva sú predmetom značných obmedzení, medzi ktoré patrí i obmedzenie, resp. zákaz drobenia pozemkov a drobenia spoluvlastníckych podielov k pozemkom. Cieľom pozemkovej politiky v SR nie je redukcia pozemkového vlastníctva, lež naopak, hľadanie riešenia, ako súčasti verejného práva, ktoré obmedzuje vlastníctvo na rozsah potrebný pre príslušný sektor. Realizácia vlastníctva musí zároveň slúžiť verejnému prospechu. Zákonné dôsledky tohto druhu obmedzenia nie sú vyvlastnením a väčšinou ani nevyžadujú kompenzáciu. V podstate ide o hľadanie rovnováhy medzi záujmami spoločnosti a záujmami jednotlivca. Verejný prospech je tu orientačným bodom a zároveň limitujúcim faktorom obmedzenia vlastníctva [5]. Vychádza sa pritom z poznania, že pôda sa nerozširuje, jej využívanie nemožno nechať na nevypočítateľnú hru slobodných síl a rozmarov jednotlivca – vlastníka pozemku, ale naopak, spravodlivý spoločenský systém v štáte vyžaduje, aby bol verejný záujem rešpektovaný v omnoho väčšom rozsahu, pokiaľ ide o pozemok, ako keď ide o iný druh majetku – stavbu alebo hnutelnosť. Podľa ods. (3) čl. 2 Ústavy SR vlastníctvo zaväzuje. Nemožno ho zneužiť na ujmu práv iných alebo v rozpore so všeobecnými záujmami chránenými zákonom.

Záruka vlastníctva nehnuteľností ako základného práva je spoločensky akceptovaná občanmi právneho štátu za splnenia dvoch na prvý pohľad si vzájomne odporujúcich podmienok:

- a) ak vysoký počet záujemcov bude mať príležitosť získať a udržať si vlastníctvo, čiže, ak bude veľký počet vlastníkov nehnuteľností,
 - b) ak rozsah nadobúdaného vlastníctva bude spodným limitom veľkosti nehnuteľnosti limitovaný, a to takým limitom, ktorý ešte umožní v konkrétnych ekonomických a environmentálnych podmienkach realizovať výkon vlastníckeho práva so ziskom pre vlastníka a so ziskom pre spoločnosť, čiže, ak bude obmedzený počet vlastníkov [5].
- Premyslená politika štátu v oblasti vlastníckych vzťahov k nehnuteľnostiam môže priamo alebo nepriamo zabrániť tvoreniu takých malých spoluvlastníckych podielov k nehnuteľnostiam, ktoré znemožňujú ekonomicky a environmentálne racionálny výkon vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam.

3.

Zamedzenie drobenia poľnohospodárskych pozemkov podľa zákona č. 139/1947 Zb. v znení zákona č. 45/1948 Zb.

Podľa zákona č. 139/1947 Zb. [6] bolo možné poľnohospodársku pôdu reálne rozdeliť vtedy, ak rozdelením vznikli pozemky účelne obrábatelne s výmerou aspoň 0,5 ha. Prípadné právne akty alebo závet poručiťelä tomuto odporujúce boli neplatné. Zákon č. 139/1947 Zb. [6] zafinoval účelne obhospodarovateľný pozemok takto: aspoň 15 m široký so stálym príjazdom. Pre obdobie do plánovaného sceľovania v katastrálnom území bolo podľa zákona č. 139/1947 Zb. [6] možno deliť aj užšie ako 15 m pozemky, ak bola zachovaná podmienka výmery nad 0,5 ha. Zo zákona bola ustanovená výnimka, ak išlo o delenie pozemkov na stavebné účely alebo na iné účely, pre ktoré bolo možné vyvlastňovať vo verejnom záujme a ďalej vtedy, ak

sa rozdelením pozemkov zväčšili susedné pozemky alebo vtedy, ak išlo o delenie s cieľom arondácie alebo v sceľovanom konaní. Zamedzenie drobenia pozemkov podľa zákona č. 139/1947 Zb. [6] platilo aj pre nadobúdateľa do vlastníctva ideálneho spoluvlastníckeho podielu právnym aktom medzi živými i v prípade dedičstiev, a to vtedy, ak by výmera korešpondujúca s navrhovaným spoluvlastníckym podielom klesla pod hodnotu 0,5 ha. Spoluvlastnícky podiel pôvodného spoluvlastníka s výmerou menšou než 0,5 ha mohla nadobudnúť jediná osoba. Ak dedičské konanie v takomto prípade neviedlo k výsledku v zmysle zákona č. 139/1947 Zb. [6], pozemok alebo spoluvlastnícky podiel bol predaný v dražbe. Povinnou súčasťou žiadosti o zápis vlastníckych práv k nehnuteľnostiam do pozemkovej knihy v prípade delenia poľnohospodárskych parciel bolo i potvrdenie katastrálneho meračského úradu alebo prehlásenie úradne oprávneného civilného geometra (zememeračského inžiniera) na geometrickom pláne (GP) o splnení podmienok zákona č. 139/1947 Zb. [6] o zamedzení drobenia pozemkov.

Zákon č. 139/1947 Zb. [6] bol zrušený Občianskym zákonníkom č. 40/1964 Zb.

4.

Regulácia drobenia pozemkov podľa zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 180/1995 Z. z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov

Historicky determinovanou úlohou, ktorá stála začiatkom deväťdesiatych rokov dvadsiateho storočia a dodnes stojí v zornom poli pozemkovoprávnej politiky SR, bola tvorba právnych predpisov, ktoré stanovujú právne podmienky a mechanizmy na zastavenie procesu drobenia pozemkového vlastníctva v nezastavaných územiach obcí, t. j. drobenia vlastníckeho práva k pozemkom primárne slúžiacim na poľnohospodárske a lesohospodárske využitie. Rozdrobenosť pozemkového vlastníctva v SR vyvolávala stav, keď spoluvlastnícky podiel k pozemku bol v jednotlivých prípadoch iba nepatrnou hospodárskou hodnotou. Táto hodnota často nedokázala reálne motivovať spoluvlastníkov prijímať potrebné rozhodnutia. Táto skutočnosť oslabovala právne záruky vlastníctva a možnosť výkonu vlastníckych práv, čím stavala vlastníkov poľnohospodárskych pozemkov alebo lesných pozemkov do nerovnoprávneho postavenia v porovnaní s vlastníkmi iných vecí, alebo v porovnaní s vlastníkmi pozemkov v zahraničí. Zlomok, ktorým bol vyjadrený spoluvlastnícky podiel k pozemku, bol často pre laika ťažko čitateľný, jeho reálna hodnota bola nepredstaviteľná, poväčšine zanedbateľná a pre narábanie na trhu s nehnuteľnosťami nemala zmysel. Aj keď za reálne relevantné riešenie tejto problematiky bolo možno a aj v súčasnosti možno považovať až vykonanie pozemkových úprav s cieľom zabrániť ďalšiemu zhoršovaniu stavu rozdrobenosti, bolo nevyhnutné prijať legislatívne nástroje upravujúce a najmä limitujúce ďalšie drobenie poľnohospodárskych pozemkov a lesných pozemkov [7]. Už v polovici roka 1990 v nových spoločenských podmienkach a v súlade s požiadavkami na vtedajšiu evidenciu nehnuteľností (predchodca dnešného KN) bola navrhovaná novelizácia Občianskeho zákonníka úpravou v časti Dedičské právo s cieľom zamedziť spoločensky nežiaduce drobenie pozemkov [8, s. 36]. Na komplexnejšie legislatívne riešenie ale bolo treba počkať do roka 1995.

Vo všeobecnosti túto problematiku upravilo ustanovenie § 21 až 24 zákona Národnej rady SR č. 180/1995 Z. z.

o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov (zákon [9]) a podmienky drobenia takýchto pozemkov tvoriacich spoločnú nedeliteľnú nehnuteľnosť vo vlastníctve podielových spoluvlastníkov združených v pozemkovom spoločenstve upravil pôvodne § 4 ods. 2 zákona NR SR č. 181/1995 Z. z. [10], ktorý bol nahradený ustanovením § 2 ods. 3 zákona č. 97/2013 Z. z. o pozemkových spoločenstvách. Limitovaný priestor tohto príspevku nedovoľuje podrobnejšie sa venovať problematike drobenia pozemkov a spoluvlastníckych podielov k pozemkom v pozemkových spoločenstvách. Tejto tematike bude venovaný osobitný príspevok.

Všeobecne platné ustanovenia zákona [9] ustanovili, že titulom prevodu (najmä kúpy a darovania) ako aj titulom prechodu (najmä dedením) alebo rozhodnutím súdu nemôže rozdelením jestvujúcich pozemkov vzniknúť pozemok menší ako 2 000 m², ak ide o pôdu poľnohospodársku, alebo pozemok menší ako 5 000 m², ak ide o pozemok lesný. Prostredníctvom povinnosti platiť finančný odvod je tiež regulované drobenie pozemkov v rozpätí 10 000 m² až 2 000 m² pri pozemkoch poľnohospodárskych a v rozpätí 10 000 m² až 5 000 m² pri pozemkoch lesných.

Dôležitá časť v roku 1995 prijatého zákona [9] je venovaná už spomenutej spoločenskej regulácii vzťahov na úseku obmedzenia príp. zákazu drobenia pozemkov i spoluvlastníckych podielov k pozemkom. Zákonom [9] ustanovené opatrenia vychádzajú z neúnosného stupňa rozdobenosti pozemkového vlastníctva v SR a sú snahou o obmedzenie ďalšieho drobenia.

Povinnosť rešpektovať opatrenia proti drobeniu predmetných pozemkov nemá časovo ani priestorovo obmedzený charakter.

Na zamedzenie drobenia zákon [9] ustanovuje kvantitatívne obmedzenia, s ktorých prekročením spája peňažný odvod alebo neplatnosť právneho úkonu. Zákon sleduje zamedzenie drobenia pozemkov čo do ich veľkosti i čo do vzniku spoluvlastníckych podielov na pozemkoch.

Právne úkony znamenajúce prevod vlastníctva, pri ktorých platí povinnosť rešpektovať opatrenia proti drobeniu pozemkov, sú najmä: a/ kúpna zmluva, b/ zámenná zmluva, c/ darovacia zmluva, d/ dohoda spoluvlastníkov o vyporiadaní spoluvlastníctva.

Tieto úkony, obsahujúce dohodu o tom, že rozdelením existujúcich pozemkov, ktorých sa týkajú opatrenia proti drobeniu, majú vzniknúť nové pozemky vo výmerách menších ako sú výmery uvedené v zákone [9], by boli pre rozpor so zákonom neplatné.

Konania, v ktorých sa musia rešpektovať opatrenia proti drobeniu pozemkov pri prechode vlastníckeho práva k nim, sú:

- a) konanie súdu o vyporiadaní spoluvlastníctva,
- b) konanie o dedičstve.

To znamená, že v dôsledku pôsobenia zákona [9] katastrálna autorita pri návrhu na vklad vlastníckeho práva do KN skúma vkladuschopnosť listiny a pri zápise vybraných záznamových listín do KN skúma ich zápisuschopnosť i z pohľadu splnenia podmienok zákona [9] o zákaze/obmedzení drobenia pozemkov. Prípadné nesplnenie týchto podmienok je dôvodom na vrátenie návrhu na vklad práva ako zápisuneschopného.

Už existujúce pozemky s výmerou menšou ako je uvedené v zákone [9] sa môžu prevádzať alebo môžu prechádzať na nadobúdateľa vcelku. Ich ďalšie drobenie je však v dôsledku zákona [9] vylúčené.

Parlamentom prijaté pôvodné znenie zákona [9] bolo napadnuté na Ústavnom súde SR, ktorý 3. apríla 1996 roz-

hodol (JUD30513SK- PL. ÚS 36/95z 3. apríla 1996, zverejnený v Z. z. SR, čiastka 47, pod číslom 131/1996):

1. Ustanovenia § 23 ods. 3, 5 a 6 písm. b) zákona. [9] nie sú v súlade s čl. 12 ods. 1 a čl. 20 ods. 1 Ústavy SR a s čl. 11 ods. 1 ústavného zákona č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd.
2. Ustanovenie § 28 ods. 3 zákona [9] nie je v súlade s čl. 1 Ústavy SR a s čl. 1 ústavného zákona č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd.
3. Návrh na vyslovenie nesúladu § 23 ods. 2 zákona [9] s čl. 12 ods. 1, čl. 13 ods. 2, 3 a 4 a čl. 20 ods. 1 a 4 Ústavy SR zamietá.
4. Vo zvyšnej časti sa návrhu nevyhovuje.

Predmetné s Listinou základných práv a s Ústavou SR nesúladné ustanovenia stratili účinnosť 1. 5. 1996.

Zákon [9] bol doteraz 17 x zmenený, v tom 14 x novelizovaný v NR SR, z toho 8 zmien sa týkalo aj zákazu/obmedzenia regulácie drobenia pozemkov a spoluvlastníckych podielov k pozemkom. Aj tento vysoký počet zmien zákona svedčí o veľkej spoločenskej dôležitosti upravovanej problematiky a o náročnosti jej legislatívnej formulácie.

4.1 Obmedzenie drobenia pozemkov peňažnými odvodmi

Ak má na základe právneho úkonu alebo rozhodnutia súdu o vyporiadaní spoluvlastníctva alebo rozhodnutia o dedičstve vzniknúť rozdelením jestvujúcich pozemkov pozemok vo výmere menšej ako 20 000 m² a väčšej ako 2 000 m² v prípade poľnohospodárskeho pozemku alebo väčšej ako 5 000 m² v prípade lesného pozemku, je nadobúdateľ povinný zaplatiť odvod vo výške buď 20 % ceny pozemku alebo 10 % ceny pozemku, a to v závislosti od veľkosti pozemku, ktorý má vzniknúť.

Odvod je príjmom štátneho rozpočtu.

V zákone [9] sú obsiahnuté ekonomické nástroje obmedzenia drobenia poľnohospodárskych a lesných pozemkov do výmery, pod ktorú je drobenie zakázané. Ustanovené sadzby majú stimulovať, aby v prípade nevyhnutného drobenia vznikali nové pozemky s čo najväčšou výmerou.

4.2 Zamedzenie drobenia pozemkov

Ak zákon [9] neustanovuje inak, nemôže na základe právneho úkonu, alebo rozhodnutia súdu o vyporiadaní spoluvlastníctva alebo rozhodnutia o dedičstve, vzniknúť rozdelením jestvujúcich pozemkov pozemok menší ako 2 000 m², ak ide o poľnohospodársky pozemok, alebo pozemok menší ako 5 000 m², ak ide o lesný pozemok. Zákon [9] ustanovuje najmenšie výmery, do ktorých možno poľnohospodárske alebo lesné pozemky drobiť, pričom sa vzhľadom na doterajšie skúsenosti i možnosti funkčného obhospodarovania diferencuje medzi najmenšou prípustnou výmerou poľnohospodárskych a lesných pozemkov.

Ak sa dedičia nedohodnú o vyporiadaní dedičstva pozemkov v súlade s podmienkami uvedenými v zákone [9], alebo ak v dôsledku týchto podmienok súd nemôže potvrdiť nadobudnutie dedičstva podľa dedičských podielov, súd rozhodne, že pozemky nadobúdajú dedičia, u ktorých sú najlepšie predpoklady na ich obhospodarovanie. Súd rozhodne aj o povinnosti nadobúdateľa pozemku vyporiadať sa s ostatnými dedičmi.

Podmienky uvedené v zákone [9] platia aj na vyporiadaní spoluvlastníkov, ak o ich vyporiadaní rozhodol súd.

Vyporiadanie dedičov, ktorých práva budú v dôsledku realizácie obmedzení drobenia pozemkov dotknuté, je v zákone [9] koncipované tak, aby neprišlo k porušeniu čl. 20 Ústavy SR.

Ak sa dedičia nedohodnú o vyporiadaní, je rozhodnutie o povinnosti nadobúdateľa pozemku vyporiadať sa s ostatnými dedičmi obligatórnou náležitosťou rozhodnutia o dedičstve.

4.3 Obmedzenie a zákaz drobenia spoluvlastníckych podielov k pozemkom

Ak majú na základe právneho úkonu alebo rozhodnutia súdu o vyporiadaní spoluvlastníctva alebo rozhodnutia o dedičstve vzniknúť k jestvujúcim pozemkom uvedeným v zákone [9] spoluvlastnícke podiely, platia podmienky uvedené v § 22 a 23 zákona [9]. To neplatí, ak sa podiel na pozemku spoluvlastníka zvyšuje iným podielom alebo časťou podielu na tom istom pozemku a vlastníctvo prevádzaného podielu alebo podielu, ktorý bol predmetom prechodu vlastníckeho práva, zanikne.

To znamená, že pri vzniku spoluvlastníctva k poľnohospodárskym pozemkom alebo lesným pozemkom nemôže vzniknúť spoluvlastnícky podiel vo výmere menšej ako 2 000 m² v prípade poľnohospodárskeho pozemku a 5 000 m² v prípade lesného pozemku. V prípade vzniku spoluvlastníckych podielov vo výmerách uvedených v časti 4.1 sú spoluvlastníci povinní zaplatiť odvod.

Ustanovenia tejto časti zákona [9] reagujú na kardinálny problém, ktorý sa týka aj samotného evidovania vlastníckeho práva k pozemkom, a tým je neúmeraná a až extrémna rozdrobenosť, či už vo veľkosti pozemkov, v rozsahu počtu podielových spoluvlastníkov k jednému pozemku a pod. Nie je zriedkavosťou, že k jednému pozemku je v liste vlastníctva (LV) evidovaných niekoľko sto podielových spoluvlastníkov [11].

4.4 Výnimky zo zákazu drobenia pozemkov

Zákon [9] uvádza v § 24 niektoré prípady, keď možno i po účinnosti zákona drobiť poľnohospodárske pozemky alebo lesné pozemky nachádzajúce sa mimo zastavaného územia obce pod výmery uvedené v § 22 a 23 zákona [9].

Ide o výnimky, ak:

- a) sa pozemok rozdeľuje na účely výstavby alebo iné účely, na ktoré by ho bolo možné vyvlastniť, alebo sa pozemok rozdeľuje podľa projektu pozemkových úprav,

b) ide o bezplatný prevod alebo prechod pozemkov podľa zákona č. 229/1991 Zb [4],

c) sa odčleňuje časť pozemku od pozemku, ktorý je uvedený v § 1 ods. 1, a táto časť sa pričleňuje k susednému pozemku, pričom sa nevytvára samostatný nový pozemok,

d) ide o pozemok, na ktorom sa majú zriadiť záhrady v území určenom územným plánom obce na záhradkárské a rekreačné účely.

Výnimka z opatrení proti drobeniu pozemkového vlastníctva spočíva v tom, že tieto opatrenia sa nepoužijú, ak sa pozemok rozdeľuje na účely, na ktoré by ho bolo možné vyvlastniť, je daná samotnou výnimočnosťou a verejnoprospešným charakterom inštitútu vyvlastnenia.

Verejný záujem reprezentovaný snahou o odstránenie majetkových krív v oblasti pozemkového vlastníctva je dôvodom, pre ktorý sa opatrenia proti drobeniu pozemkov nepoužijú, ak vzniká nový pozemok v dôsledku uplatnenia zákona č. 229/1991 Zb. [4]. Ide predovšetkým o tieto prípady uvedené v zákone č. 229/1991 Zb. [4]:

a) vydanie pozemku podľa § 6,

b) rozhodnutie súdu podľa § 8,

c) poskytnutie náhrady podľa § 11 ods. 2 a 3.

Nebolo by vhodné, aby uvedené ustanovenia zákona platili dogmaticky všeobecne. Z uvedeného dôvodu zákon pripúšťa isté výnimky. Podstatné však je to, aby boli spoločensky žiaducim spôsobom využité pozemky, napríklad v záhradkárskych osadách, v chatových osadách, kde účel ich využitia možno dosiahnuť aj pozemkom s menšou výmerou.

5. Kvantifikácia stavu rozdrobenosti pozemkov a spoluvlastníckych podielov k pozemkom

Extrémny stav rozdrobenosti pozemkov a spoluvlastníckych podielov k pozemkom ilustrujeme na príklade tab. 1 a 2.

6. Aplikačná prax KN v súvislosti s drobením pozemkov

Samotná problematika obmedzenia drobenia a zákazu drobenia pozemkov v extraviláne a spoluvlastníckych podielov k týmto pozemkom sa ukázala v aplikačnej praxi ako veľmi zložitá a komplexná v porovnaní s úrovňou podrobnosti samotnej legislatívnej regulácie v zákone [9]. Stupeň

Tab. 1 Súčasný stav rozdrobenosti pozemkov k 30. 4. 2015 na príklade katastrálneho územia Častá

1	katastrálne územie Častá	register C KN	register E KN
2	počet parciel	4 207	2 447
3	počet parciel v extraviláne	2 146	2 396
4	poľnohospodárske pozemky	973	2 303
5	zo (4) výmerou menšie ako 2 000 m ²	683 (70 %)	nevyhodnocované
6	lesné pozemky	177	
7	zo (6) výmerou menšie ako 5 000 m ²	90 (51 %)	

Na orientáciu: celé Slovensko má na LV v registri C 5,7 milióna parciel a v registri E 8,2 milióna parciel, spolu 13,9 milióna parciel.

Tab. 2 Súčasný stav rozdrobenosti spoluvlastníckych podielov k pozemku (a zároveň *astronomických* zlomkov vyjadrujúcich spoluvlastnícky podiel) na príklade pozemku parcelné číslo 1574/2 E registra KN, orná pôda, 5 481 m², katastrálne územie Liptovská Ondrašová

číslo spoluvlastníka	spoluvlastnícky podiel	výmera prislúchajúca k spoluvlastníckemu podielu [m ²]
1	11 052/2 799 360	21,63
63	66 663 252 945/740 433 519 360	493,47
111	36 999 696/740 433 519 360	0,27
379	115 624 050/740 433 519 360	0,86
1 127	68 603 603/740 433 519 360	0,51

náročnosti riešenia tejto problematiky si následne vyžiadala sériu jednotiacich odporúčaní a usmernení, ktorých forma bola riešená aj otázkami a odpoveďami v katastrálnom bulletine (KB) vydávanom Úradom geodézie, kartografie a katastra SR. Nejasnosti a diferencovaná aplikácia prax pri aplikácii ustanovení zákona [9] o obmedzení a o zákaze drobenia pozemkov v extraviláne a spoluvlastníckych podielov k týmto pozemkom sa objavili dokonca aj na úrovni orgánov prokuratúry a prvostupňových a druhostupňových súdov. Tento stav si vyžiadala riešenie dokonca judikátmi Najvyššieho súdu SR i Ústavného súdu SR. Najfrekvencovanejším predmetom diskusie boli otázky splnenia podmienok predmetného zákazu/obmedzenia v konkrétnych prípadoch a osobitne v dedičstvách a aplikácie výnimiek zo zákazu/obmedzenia a aplikácie odvodov. Široké spektrum týchto problémov z hľadiska sortimentného zloženia i z hľadiska náročnosti priblížime aspoň vybranými aktmi riadenia, ktorých text je zredukovaný a nepodstatne štylisticky upravený.

6.1 Usmernenia KB k problematike aplikácie ustanovení o drobení pozemkov a spoluvlastníckych podielov k pozemkom

Odpovede sú skrátené iba na podstatu stanoviska odpovedajúceho.

Otázka KB č. 11 – čiastka 1/1996

GP je navrhovaný vznik pozemku mimo zastavaného územia obce rozdelením doterajších pozemkov, ktorého výmera má byť menšia ako limity uvedené v § 23 ods. 1 zákona [9], (t. j. menší ako 2 000 m², ak ide o poľnohospodársky pozemok, alebo menší ako 5 000 m², ak ide o lesný pozemok). Je táto skutočnosť dôvodom pre katastrálnu autoritu na odmietnutie úradného overenia GP?

Odpoveď: Nie. Je ale vecou etiky práce a profesijnej hrdosti vyhotoviteľa GP a autorizačného overovateľa GP, či príjme od klienta takúto zákazku a či takýto GP overí bez upozornenia klienta na skutočnosť, že návrh na vklad vlastníckeho práva z listiny, ktorej prílohou má byť takýto GP, bude katastrálnou autoritou zamietnutý, resp. či upozorní klienta, že ak aj chce nejakým „neštandardným“ postupom obísť ustanovenia zákona [9] o zákaze alebo o obmedzení drobenia pozemkov, je tu reálne riziko, že štát podá návrh na určenie neplatnosti tohto konania.

Otázka KB č. 2 – čiastka 3/1996

Nariadenie vlády SR č. 85/1996 Z. z. účinné dňom 30. 3. 1996 v § 1 ustanovilo povinnosť uhradiť odvod za vznik poľno-

hospodárskych a lesných pozemkov vo výmere a za podmienok uvedených v § 22 ods. 1 zákona [9], pred vkladom alebo záznamom vlastníckeho práva do KN. Je dôvodom pri záznamových listinách (ak tento doklad absentuje) vlastníctvo (do KN) nezapísať a požadovať doklad o zaplatení odvodu?

Odpoveď: Nepredloženie dokladu o úhrade odvodu, ani v stanovenej lehote, nie je dôvodom na nezapísanie záznamovej listiny do KN. Pri konaní o povolení vkladu vlastníckeho práva do KN k takýmto pozemkom je nedoloženie dokladu o zaplatení odvodu dôvodom na prerušenie konania podľa § 23 katastrálneho zákona [1] a následne dôvodom na zastavenie katastrálneho konania podľa § 24 písm. f) katastrálneho zákona.

Otázka KB č. 6 – čiastka 3/1997

Ako postupovať v konaní o vklade práva do KN v prípade, že sa GP vytvára nový pozemok oddelením časti poľnohospodárskeho pozemku v registri C KN menší ako 2 000 m², ktorý je mimo zastavaného územia obce, a je priľahlým pozemkom k stavebnému pozemku, a je zároveň jedným funkčným celkom s dvorom a pozemkom, na ktorom je postavená stavba v zastavanom území obce?

Odpoveď: Ak parcela evidovaná v registri C KN, ktorá je predmetom delenia GP, má vlastnícke vzťahy zapísané na LV, alebo v pozemkovej knihe, resp. vo verejných listinách a iných listinách, postupuje sa podľa § 21 až 24 a § 28 ods. 1 a 2 zákona [9] a teda výnimka podľa § 24 ods. 2 písm. a) citovaného zákona je možná len v prípade verejného záujmu. Ak nie sú splnené podmienky výnimky, návrh na vklad treba zamietnuť.

Otázka KB č. 35 – čiastka 4/1999

Je katastrálna autorita kompetentná predpísať odvod podľa § 22 zákona [9]?

Odpoveď: Nie je kompetentná. Kompetentný je Štátny fond ochrany a zveľaďovania poľnohospodárskeho pôdneho fondu, ktorý spravuje Ministerstvo pôdohospodárstva SR.

Otázka KB č. 36 – čiastka 4/1999

Je Slovenský pozemkový fond povinný platiť odvody podľa § 22 zákona [9]?

Odpoveď: Áno.

Otázka KB č. 7 – čiastka 3/2000

Akým spôsobom sa platia odvody, ak drobenie pôdy je možné v zmysle § 24 ods. 2 písm. a) zákona [9], ale oddelením pozemku pre stavebné účely zostane zvyšok pozemku právnej parcely: a) menší ako 2 000 m², b) väčší ako 2 000 m² ?

Odpoveď: Spôsob platenia odvodov za drobenie poľnohospodárskych pozemkov je v kompetencii daňových úradov.

Otázka KB č. 7 – čiastka 1/2003

Aký postup má zaujať katastrálna autorita, ak na vykonanie záznamu je predložené notárske osvedčenie o dedičstve nerešpektujúce § 23 ods. 1 [9]?

Odpoveď: Pokiaľ verejná listina – osvedčenie o dedičstve vydané notárom v zmysle § 175zca Občianskeho súdneho poriadku je v rozpore s § 23 a 24 zákona [9], katastrálna autorita nie je oprávnená vrátiť verejnú listinu, nakoľko nejde o chybu v písaní alebo počítaní alebo inú zrejmu nesprávnosť. Katastrálna autorita v takomto prípade zapíše verejnú listinu a podľa § 27 katastrálneho zákona [1] oznámi Notárskej komore, resp. Ministerstvu spravodlivosti SR, že osvedčením o dedičstve bol porušený zákon.

Otázka KB č. 31 – čiastka 3/2003

Je katastrálna autorita povinná skúmať zaplatenie odvodu za drobenie pozemkov podľa § 22 zákona [9] pri zápise vlastníckych práv k nehnuteľnostiam do KN?

Odpoveď: Podľa nariadenia vlády SR č. 85/1996 Z. z. o podmienkach platenia odvodov odvod za drobenie pozemkov sa platí jednorázovo pred vkladom alebo záznamom vlastníckeho práva k pozemku do KN.

Podľa § 30 ods. 4 písm. h) katastrálneho zákona [1] v znení zákona č. 419/2002 Z. z. prílohou návrhu na vklad je aj potvrdenie o zaplatení odvodu, ak má nadobúdateľ povinnosť zaplatiť odvod podľa osobitného predpisu, ktorým je zákon [9]. Z uvedeného vyplýva, že katastrálna autorita v konaní o povolení vkladu skúma, či bol odvod zaplatený.

Pri zápise vlastníckeho práva do KN záznamom katastrálna autorita nemá oprávnenie vyžadovať potvrdenie o zaplatení odvodu pred vykonaním zápisu vlastníckeho práva záznamom a ani z tohto dôvodu odmietnuť zápis.

Otázka KB č. 40 (8) – čiastka 4/2003

Je možné drobiť poľnohospodársky pozemok mimo zastavaného územia obce bez územného rozhodnutia, ak stavebný úrad zašle správe katastra vyjadrenie, že uvedený pozemok je určený na účely výstavby?

Odpoveď: Podľa § 24 ods. 3 písm. a) zákona [9], ak sa poľnohospodársky pozemok mimo zastavaného územia obce rozdeľuje na účely výstavby, pozemok možno drobiť, ak je vyjadrením stavebného úradu preukázané, že uvedené pozemky sú určené na výstavbu podľa územného plánu.

Otázka KB č. 38 – čiastka 3/2005

Možno zapísať do KN GP na základe žiadosti vlastníka pozemku, ak na základe GP vznikajú mimo zastavaného územia obce poľnohospodárske pozemky o výmere 1 000 m²?

Odpoveď: Nemožno.

Otázka KB č. 35 – čiastka 3/2006

Vzťahuje sa výnimka zo zákazu drobenia, ustanovená v zákone [9], akceptovaná aj zákonom č. 229/1991 Zb. [4], aj na prípady reštitúcií podľa zákona č. 503/2003 Z. z. o navrátení vlastníctva k pozemkom a o zmene a doplnení zákona [9]?

Odpoveď: Áno; per analogiam sa výnimka vzťahuje aj na prevod alebo prechod pozemkov podľa zákona č. 503/2003 Z. z. o navrátení vlastníctva k pozemkom a o zmene a doplnení zákona [9].

Otázka KB č. 51 – čiastka 4/2006

Správe katastra bola doručená kúpna zmluva, ktorou

Slovenský pozemkový fond prevádza v zmysle zákona č. 503/2003 Z. z. o navrátení vlastníctva k pozemkom a o zmene a doplnení zákona [9], ako náhradu v rámci reštitúcie pozemok mimo zastavaného územia obce o výmere menšej ako 20 000 m². Má katastrálna autorita považovať takýto právny úkon za drobenie, alebo v tomto prípade ide o výnimku danú zákonom v ustanovení § 24 ods. 2, písm. b) zákona [9]?

Odpoveď: Pri bezodplatnom prevode pozemku, ktorý sa prevádza ako náhrada za pozemok, ktorý pre zákonné prekážky nebolo možné vydať, Slovenským pozemkovým fondom na nadobúdateľa, sa nepostupuje podľa ustanovení § 22 a 23 zákona [9] – nejde o drobenie (§ 24 ods. 2, písm. b) citovaného zákona dáva výnimku z postupu podľa § 22 a 23, ak ide o bezplatný prevod alebo prechod pozemkov podľa osobitného predpisu, a týmto je prvý reštitučný zákon č. 229/1991 Zb.) a per analogiam aj druhý reštitučný zákon č. 503/2003 Z. z. o navrátení vlastníctva k pozemkom a o zmene a doplnení zákona [9], pretože v čase účinnosti tohto zákona ešte neexistoval.

Otázka č. 26 – čiastka 2/2007

Poľnohospodársky pozemok nachádzajúci sa mimo zastavaného územia obce nemá výmeru väčšiu ako 2 000 m². Spoluvlastníkmi parcely sú dve osoby (každá) v (ideálnom spoluvlastníckom) podiele ½. GP bola pôvodná parcela rozdelená na dve rovnaké časti a zmluvou o vyporiadaní podielového spoluvlastníctva jednu časť nadobudol jeden zo spoluvlastníkov a druhú časť druhý zo spoluvlastníkov pôvodnej parcely. Ide o drobenie?

Odpoveď: Áno, je to drobenie.

Otázka č. 27 – čiastka 2/2007

Pri porealizačnom zameraní stavby bolo zistené, že stavba s príslušenstvom zasiahla do susedného pozemku. Susedný pozemok sa nachádza už mimo zastavaného územia obce. GP boli vytvorené nové parcely, ktorých výmera je menšia ako 2 000 m² (konkrétne do 10 m²) na majetkoprávne usporiadanie presahujúcej časti pozemku. Ide o drobenie? Ako potom vysporiadať predmetné zásahy?

Odpoveď: V prípade, že druh pozemku novovytvorenej parcely je stavebný pozemok – zastavaná plocha, nejde o drobenie ustanovenia § 22 a § 23 zákona [9] sa naň nevzťahujú (platí výnimka upravená v ust. § 24 ods. 3 citovaného zákona).

Otázka č. 28 – čiastka 2/2007

V mimo zastavanom území obce sa plánuje realizovať stavba (napr. cesta). GP boli vytvorené nové parcely, ktorých výmera je menšia ako 2 000 m². Pre parcely, kde bude umiestená stavba, platí výnimka zo zákona, ale GP boli vytvorené aj iné parcely (zvyškové parcely), na ktorých stavba nebude, ale tiež majú výmeru menšiu ako 2 000 m². Ide o drobenie?

Odpoveď: Nejde o drobenie. V tomto prípade možno použiť výnimku z drobenia upravenú v ust. § 24 ods. 3 písmeno a/ zákona [9], (podľa ustanovení § 22 a 23 zákona sa nepostupuje, ak sa pozemok uvedený v § 21 ods. 1 rozdeľuje na účely výstavby).

Otázka č. 19 – čiastka 2/2008

Ktorá verejná listina alebo iná listina je podkladom na zápis zákonného záložného práva do KN spoludedičov na základe § 23 zákona [9]?

Odpoveď: Podľa § 23 ods. 6 zákona [9], pohľadávkam dedičov alebo spoluvlastníkov, ktoré vzniknú v dôsledku rea-

lizácie opatrení proti drobeniu pozemkov z vyporiadania dedičstva, zákon zabezpečuje zvýšenú ochranu, a to

- a) predĺženou premlčacou lehotou – premlčujú sa v lehote desiatich rokov,
- b) zákonným zriadením predkupného práva k predmetnému pozemku,
- c) zákonným zriadením záložného práva k predmetnému pozemku s vylúčením prípadnej prednosti mladšieho záložného práva.

Záložnému veriteľovi patrí predkupné právo k pozemku, ku ktorému sa viaže záložné právo, ktoré katastrálna autorita zapíše na základe dedičského rozhodnutia. Zákon nevylučuje ani možnosť, aby o zápis uvedených práv požiadali priamo dedičia aj v prípade, ak vznik týchto práv neustanovuje dedičské rozhodnutie.

6.2 Judikáty Najvyššieho súdu SR a Ústavného súdu SR k problematike aplikácie ustanovení o drobení pozemkov a spoluvlastníckych podielov k pozemkom

JUD342145K – 1 Cdo 187/2006

Z rozsudku Najvyššieho súdu SR z 20. júla 2007, sp. zn. 1 Cdo 187/2006: „Podielové spoluvlastníctvo, predmetom ktorého je poľnohospodársky pozemok nachádzajúci sa mimo zastavaného územia obce, nemožno zrušiť a vyporiadať prikázaním celej nehnuteľnosti do (nového) spoluvlastníctva, pokiaľ na novovzniknuté spoluvlastnícke podiely prípadne výmera nižšia než 2 000 m² (u poľnohospodárskeho pozemku), resp. výmera nižšia ako 5 000 m² (u lesných pozemkov).“

Zo zdôvodnenia: Vychádzajúc z citovaných ustanovení zákona [9] a po súčasnem zohľadnení ustanovenia § 142 ods. 1 Občianskeho zákonníka (OZ), z ktorého nepochybne vyplýva zásada, že nikto nemôže byť spravodlivo nútený zotrvať v spoluvlastníckom vzťahu a z nej vyplývajúce právo každého spoluvlastníka podať na súd návrh na zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva, vyvstáva do popredia otázka, či aplikáciou vyššie citovaných ustanovení zákona [9] nedôjde k obmedzeniu vlastníckeho práva, čo by v konečnom dôsledku mohlo znamenať rozpor najmä s článkom 20 Ústavy SR a tiež aj rozpor s ustanoveniami iných medzinárodných dokumentov v otázkach práva vlastníť majetok a disponovať s ním. V odpovedi na ňu však treba vychádzať z toho, že ako Ústava SR, tak aj medzinárodné dokumenty (najmä Dodatokový protokol k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd – čl. 1) umožňujú prijatie zákona, ktorým sa upravuje užívanie majetku, ak je splnený všeobecný záujem na prijatí takéhoto zákona. Keďže obmedzenia vyplývajúce z citovaných ustanovení zákona [9] nemajú povahu vyvlastnenia (lebo zasahujú do vlastníckeho práva len v podobe obmedzenej dispozície s ním), možno vyvodiť záver, že nie sú v rozpore s ústavnými zásadami upravujúcimi samotnú ochranu vlastníckeho práva. Rovnako nie sú v rozpore ani s ustanoveniami upravujúcimi jeho obmedzenia, lebo je daná existencia verejného záujmu spočívajúca v nadmernom a neúnosnom stupni rozdrobenosti pozemkového vlastníctva v SR; tento stav si nepochybne vyžaduje obmedzenie ďalšieho drobenia poľnohospodárskej a lesnej pôdy nachádzajúcej sa mimo zastavaného územia obce a zabezpečenie funkčnosti poľnohospodárskej a lesnej výroby. Konkurenciu ochrany dispozičného práva vlastníka s predmetom vlastníctva so zabezpečením funkčnosti poľnohospodárskych a lesných pozemkov treba nepochybne

vyriešiť v prospech zabezpečenia funkčnosti uvedených pozemkov, lebo v tomto prípade ide o ochranu verejného záujmu, ktorý prevyšuje individuálny záujem vlastníka, resp. spoluvlastníka veci. Túto situáciu však nemožno považovať za dôvod hodný osobitného zreteľa v zmysle ustanovenia § 142 ods. 2 OZ; v tomto smere sa dovolací súd nestotožňuje s názorom dovolateľa, ktorý uviedol vo svojom dovolaní.

Vychádzajúc z požiadavky, že jednotlivé ustanovenia zákona nemožno vykladať jednotlivo, ale vždy vo vzájomnej súvislosti s ďalšími ustanoveniami a tiež aj s ohľadom na cieľ príslušného zákona, možno vyvodiť záver, že obmedzenia vyplývajúce najmä z ustanovenia § 23 ods. 1 zákona [9] sa vzťahujú nielen na pozemky uvedené v § 21 ods. 1 citovaného zákona (ktoré by mohli vzniknúť na základe právneho úkonu), ale aj na prípadný spoluvlastnícky podiel, ktorý by mohol vzniknúť buď na základe právneho úkonu alebo na základe rozhodnutia súdu.

JUD67960SK – 4 M Cdo 19/210

„Najvyšší súd SR osvedčenie o dedičstve vydané notárom JUDr. M. C. ako súdnym komisárom 19. novembra 2009 sp. zn. Dnot X., 22 D 1407/2009 v časti IV zrušuje a vec vracia Okresnému súdu X. na ďalšie konanie“.

Z odôvodnenia: Notár vydal osvedčenie o dedičstve, ktorým pojal do aktív dedičstva nehnuteľnosti nachádzajúce sa v katastrálnom území B. Zároveň v IV. časti rozhodnutia osvedčil, že dvaja dedičia uzatvorili dohodu o vyporiadaní dedičstva, podľa ktorej pozemky nadobúdajú v nových podieloch.

Generálny prokurátor SR mimoriadnym dovolaním napadol uvedené rozhodnutie v IV. časti, ktorým notár osvedčil dohodu dvoch dedičov ohľadne vyššie uvedených nehnuteľností z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia (§ 243f ods. 1 písm. c) O. s. p.). Uviedol, že týmto rozhodnutím došlo k porušeniu zákona [9], podľa ktorého v záujme zamedzenia drobenia poľnohospodárskych pozemkov a lesných pozemkov nachádzajúcich sa mimo zastavaného územia obce, možno pri prechode alebo prevode vlastníctva k nim postupovať len podľa tohto zákona, podľa ktorého § 23 ods. 1 nemôže na základe rozhodnutia o dedičstve vzniknúť rozdelením pozemkov uvedených v § 21 ods. 1 pozemok menší ako 2 000 m², ak ide o poľnohospodársky pozemok. Zdôraznil, že účelom zákona [9] je zamedziť tzv. drobeniu pozemkov, pričom pod nedovoleným drobením v zmysle § 24 ods. 1 tohto zákona sa rozumie i ďalšie drobenie spoluvlastníckeho podielu nedosahujúceho ani túto minimálnu výmeru.

V posudzovanej veci sa prerokovanie dedičstva skončilo vydaním osvedčenia o dedičstve, ktoré je súdnym rozhodnutím (§ 38 ods. 5 O. s. p.) s nadobudnutou právoplatnosťou, hoci bolo zrejmé, že ide o porušenie ustanovení § 21 – § 24 zákona [9]. Vzhľadom na to, že v danom prípade sa jednalo o prevod spoluvlastníckych podielov k poľnohospodárskym pozemkom, pri ktorom bolo potrebné postupovať podľa zákona [9], bolo povinnosťou vo veci konajúceho notára vyzvať dedičov k uzatvoreniu dohody tak, aby sa zamedzilo drobeniu pozemkov. V prípade, že by k takejto dohode nedošlo, osvedčenie o dedičstve nebolo možné vydať a notár bol povinný vec predložiť súdu.

Na základe uvedeného tak generálny prokurátor opodstatnene namietal, že osvedčenie o dedičstve bolo v jeho napadnutej časti vydané v rozpore so zákonom.

Najvyšší súd SR osvedčenie o dedičstve v jeho IV. časti preto zrušil a vec v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie Okresnému súdu X.

Z uznesenia Najvyššieho súdu SR z 28. februára 2011, sp. zn. 4 M Cdo 19/2010:

„Ak sa jedná o prevod spoluvlastníckych podielov k poľnohospodárskym pozemkom, pri ktorom je potrebné postupovať podľa zákona [9], je povinnosťou vo veci konajúceho notára vyzvať dedičov k uzatvoreniu dohody tak, aby sa zamedzilo drobeniu pozemkov. V prípade, že by k takejto dohode nedošlo, osvedčenie o dedičstve nie je možné vydať a notár je povinný vec predložiť súdu“. Najvyšší súd SR riešil túto problematiku ako reakciu na benevolentný a nedôsledný prístup vybraných notárov (súdnych komisárov), ktorí v rámci prerokúvania podkladov k dedičstvám občas postupovali buď v zmysle subjektívneho výkladu zákona [9] alebo aj pod nátlakom dedičov nerešpektujúc ustanovenia zákona [9] o obmedzení a zákaze drobenia pozemkov.

6.3 Ukážky aplikačnej praxe k problematike ustanovení o drobení pozemkov a spoluvlastníckych podielov k pozemkom v súbore geodetických informácií KN

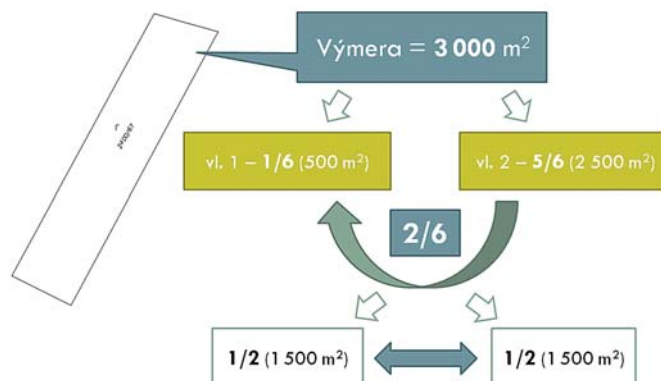
V **obr. 1** ide o prípad reálneho rozdelenia ideálneho spoluvlastníctva extravilánového pozemku menšieho ako 2 000 m² (každý z dvoch spoluvlastníkov vlastní 1/2), čiže ide o drobenie pozemku, preto na záver výkazu výmer je upozornenie vyhotoviteľa GP klientovi, že prípad podlieha režimu § 21–24 zákona [9]. Z pohľadu KN takýto návrh delenia pozemkov nezakladá dôvod na odmietnutie úradného overenia GP.

V **obr. 2** je schéma nového rozdelenia ideálneho spoluvlastníctva extravilánového pozemku väčšieho ako 2 000 m² (spoluvlastník A vlastní 1/6 a spoluvlastník B vlastní 5/6), na nové spoluvlastnícke podiely, v ktorých obaja spoluvlastníci

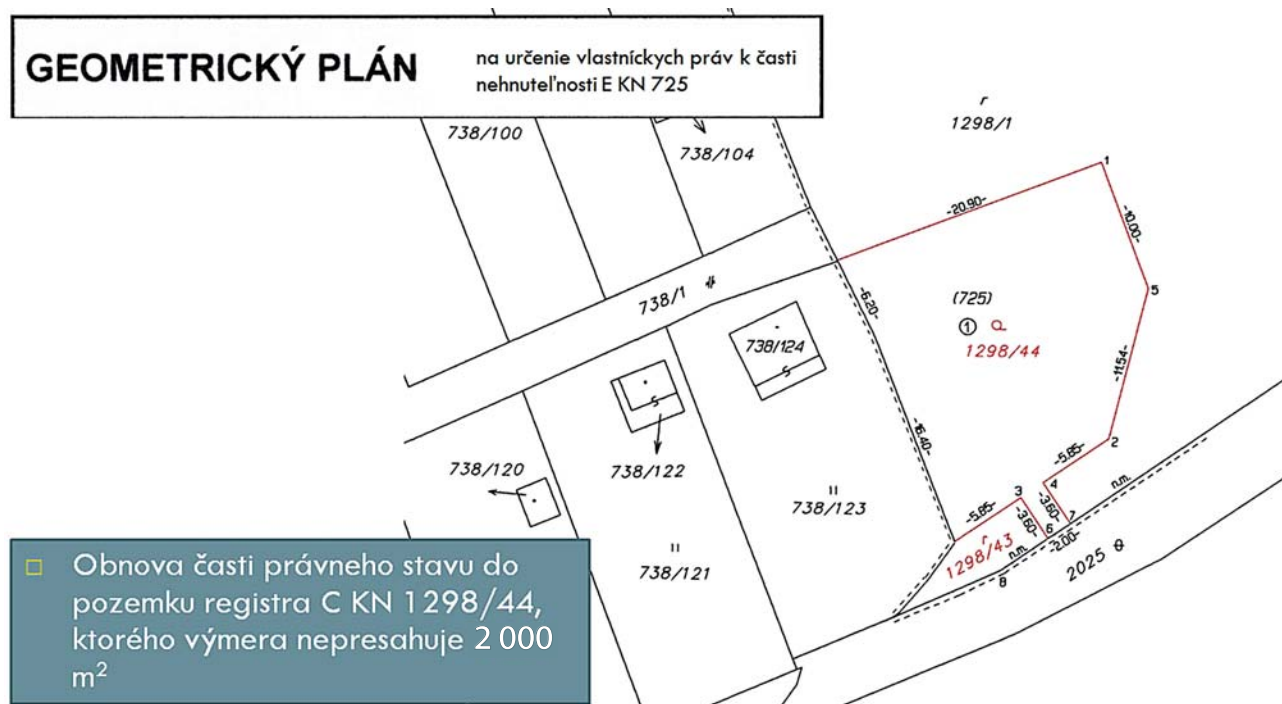
VÝKAZ VÝMER																	
Doterajší stav						Zmeny						Nový stav					
Číslo					Výmera		Druh pozemku	Diel číslo	k parcele číslo	m ²	od parcely číslo	m ²	Číslo parcely	Výmera		Druh pozemku	Vlastník, (inā opráv. osoba) adresa, (sídlo)
přkn, vložky	listu vlastn.	parcely												ha	m ²		
PK	LV	PK	KN-E	KN-C	ha	m ²								ha	m ²	kód	
	1007			1199		1619	t.t.p.						1199/1	810	t.t.p. 7		
													1199/2	809	t.t.p. 7		detto
Spolu:						1619								1619			
Legenda: kód spôsobu využívania 7 Pozemok lúky a pasienku trvalo porastený trávami alebo pozemok dočasne nevyužívaný pre trvalý trávny porast																	
Poznámka: Parcely č. 1199/1 a 1199/2 sa nachádzajú mimo zastavaného územia obce a vzťahuje sa na ne zákon o drobení pozemkov podľa § 23 zák. 180/1995 Z.z. v znení neskorších predpisov.																	

Obr. 1 Rozdelenie ideálneho spoluvlastníctva extravilánového pozemku menšieho ako 2 000 m²

Obr. 2 Schéma nového rozdelenia ideálneho spoluvlastníctva extravilánového pozemku väčšieho ako 2 000 m²

VÝKAZ VÝMER																	
Doterajší stav							Zmeny					Nový stav					
Číslo					Výmera		Druh pozemku	Diel	k parcele číslo	m2	od parcely číslo	m2	Číslo parcely	Výmera		Druh pozemku	Vlastník (iná oprávnená osoba) adresa, (sídlo)
pkzn. vložky	listu vlastn.	parcely		ha										m2	ha		
PK	LV	PK	KN-E	KN-C	ha	m2								ha	m2		
	1235		725			9881	orná p.	1	1298/44	390			(725		9491	orná p.)	doterajší
								1				725	390	1298/44	390	záhrada 4	
Spolu:						9881				390		390			9881		
Stav podľa registra C KN																	
				1298/1	46	6935	orná p.						1298/1	46	6514	orná p.	doterajší
													1298/43		31	orná p.	doterajší
													1298/44		390	záhrada 4	ako v stave právnom
Spolu:					46	6935								46	6935		

Poznámka: Zápis novonavrhovanej parc. č. 1298/44 musí spĺňať podmienku § 21-24 Zákona č. 180/1995 Z. z.

Poznámka: Navrhovaný nový druh pozemku p. č. 1298/44 možno do katastra nehnuteľností zapísať iba so stanoviskom orgánu ochrany PP.

Obr. 3 Prípád drobenia pozemku

by vlastnili podiel 1/2, na ktorý ale pripadá výmera menšia ako limit 2 000 m², čiže ide o drobenie spoluvlastníckeho podielu; je to iba záležitosť súboru popisných informácií KN.

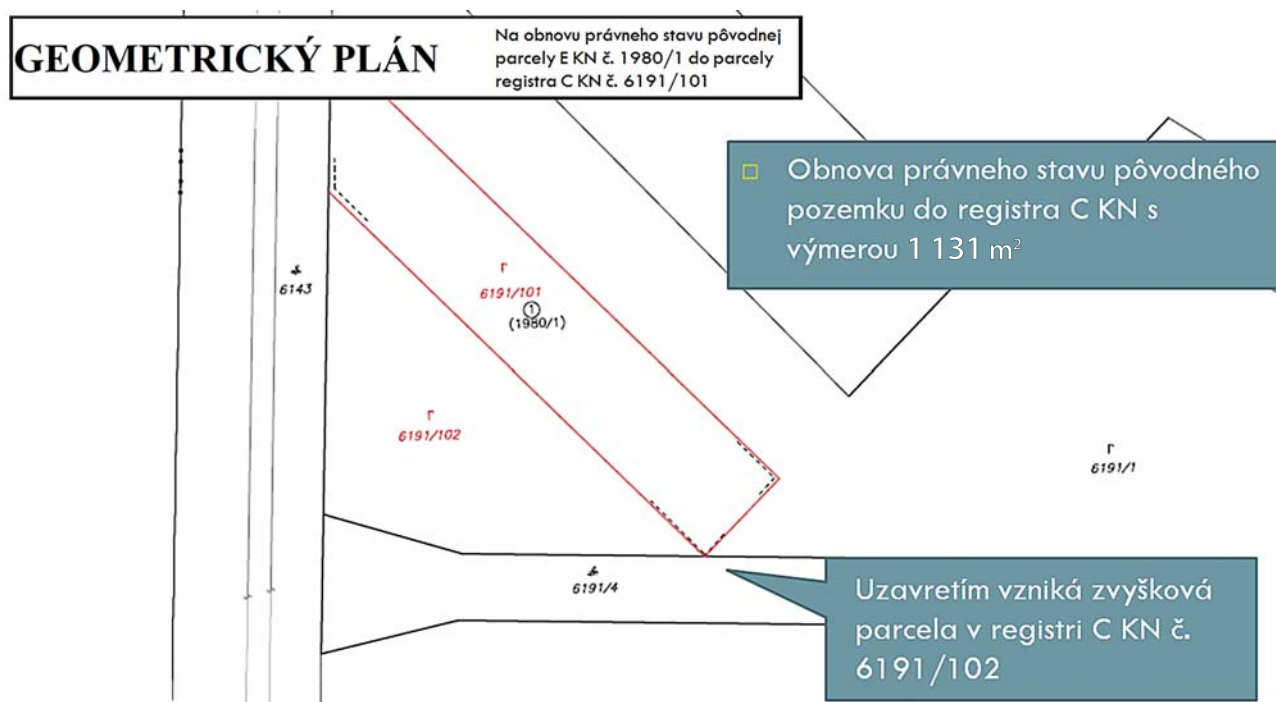
V obr. 3 ide o prípad drobenia pozemku, preto na záver výkazu výmer je upozornenie vyhotoviteľa GP klientovi, že prípad podlieha režimu § 21–24 zákona [9].

V **obr. 4** ide o prípad obnovy právneho stavu pôvodného pozemku 1980/1 do registra C KN parcelné číslo 6191/101 a iba ako sekundárny produkt sa vytvorila zvyšková parcela 6191/102 s menšou ako limitnou výmerou. Keďže právo vlastníka na obnovu právneho stavu je hodnotené vyššie, nie je to hodnotené ako drobenie pozemku, a teda nepodlieha to režimu § 21–24 zákona [9].

V **obr. 5** ide o prípad tvorby nových pozemkov neidentických s pôvodnými, čiže ide o drobenie pozemkov, preto na záver výkazu výmer má byť upozornenie vyhotoviteľa GP klientovi, že prípad podlieha režimu § 21–24 zákona [9].

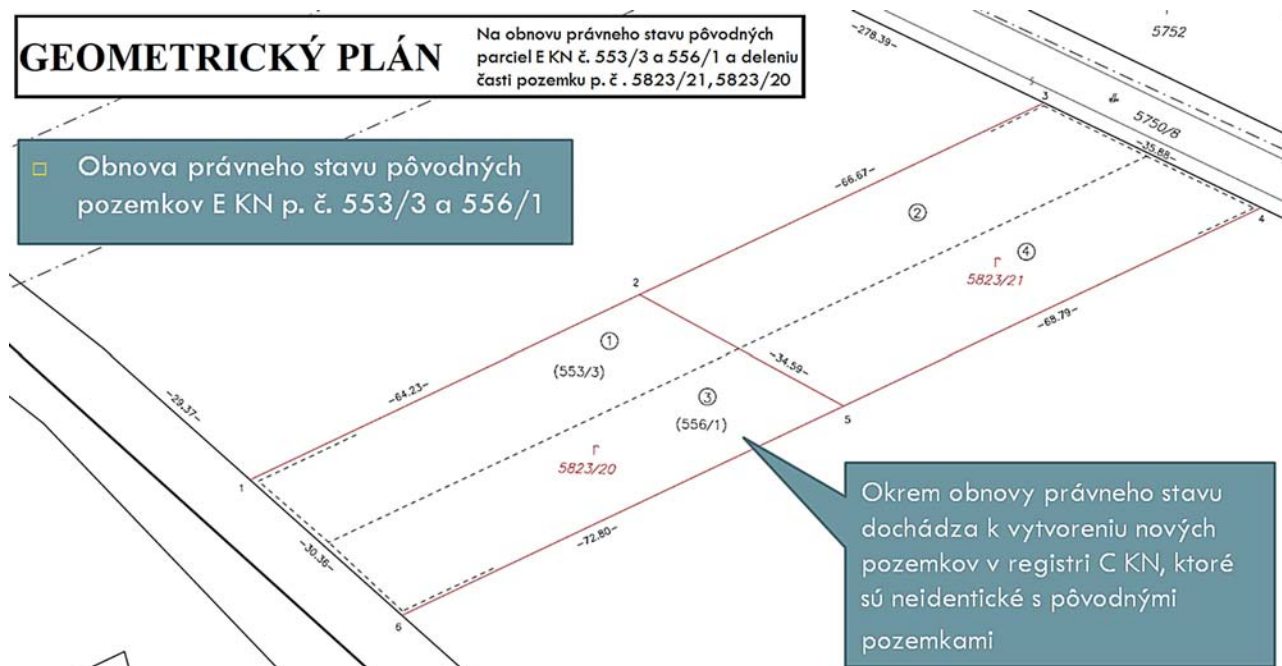
7. Závěr

Zákonom [9] stanovené minimálne výmery pozemkov vychádzali zo skúseností pri individuálnom vydávaní pozemkov žiadateľom (dočasným náhradným užívateľom) podľa § 15 zákona SNR č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a o pozemkových spoločenstvách v znení neskorších predpisov z možnosti užívania jednotiek priestorového rozdelenia lesa. Už existujúce pozemky s menšou výmerou sa môžu prevádzať len v celku. Táto zásada platí aj pre prevod vlastníckeho práva alebo

VÝKAZ VÝMER																	
Doterajší stav							Zmeny					Nový stav					
Číslo					Výmera		Druh pozemku	Diel číslo	k parcele číslo	m ²	od parcely číslo	m ²	Číslo parcely	Výmera		Druh pozemku	Vlastník, (iná opráv. osoba) adresa, (sídlo)
podn. včísly	listu vlastní.	parcely												ha	m ²		
PK	LV	PK	KN-E	KN-C	ha	m ²								ha	m ²	kód	
	222		1980/1			1131	orná p.	1	6191/101	1131			(1980/1			zaniklá	doterajší
								1			1980/1	1131	6191/101	1131	orná p. 1		
Spolu:																	
						1131				1131		1131		1131			doterajší ako v stave právnom doterajší
Stav podľa registra C KN																	
					6191/1	29	4643	orná p.					6191/1	29	2302	orná p. 1	
													6191/101	1131	orná p. 1		
													6191/102	1210	orná p. 1		
Spolu:																	
					29	4643							29	4643			
Legenda: kód spôsobu využívania																	
1 - Pozemok využívaný pre rastlinnú výrobu, na ktorom sa pestujú obilniny, okopaniny, krmoviny, technické plodiny, zelenina a iné poľnohospodárske plodiny alebo pozemok dočasne nevyužívaný pre rastlinnú výrobu																	

Obr. 4 Obnova právneho stavu pôvodného pozemku

VÝKAZ VÝMER

Doterajší stav						Zmeny					Nový stav						
Číslo					Výmera		Druh pozemku	Diel číslo	k parcele číslo	m ²	od parcely číslo	m ²	Číslo parcely	Výmera		Druh pozemku	Vlastník, (iná opráv. osoba) adresa, (sídlo)
podn. vložky	listu vlastn.	parcely		ha										m ²	ha		
PK	LV	PK	KN-E	KN-C	ha	m ²											
	215		553/3			1828	orná p.	1	5823/20	907		(553/3)			zaniká	doterajší ako v stave právnom ako v stave právnom doterajší	
	216		556/1			1986	orná p.	2	5823/21	921		(556/1)			zaniká		
								3	5823/20	1011		5823/20	1918	orná p.	1		
								4	5823/21	975		5823/21	1896	orná p.	1		
Spolu:									3814		3814		3814				
Stav podľa registra C KN																	
				5823/16	8	6797	orná p.					5823/16	6	0006	orná p.	doterajší	
												5823/20		1918	orná p.	ako v stave právnom	
												5823/21		1896	orná p.	ako v stave právnom	
												5823/22	2	2977	orná p.	doterajší	
Spolu:									8	6797			8	6797			
Legenda: kód spôsobu využívania 1 - Pozemok využívaný pre rastlinnú výrobu, na ktorom sa pestujú obilniny, okopaniny, krmoviny, technické plodiny, zelenina a iné poľnohospodárske plodiny alebo pozemok dočasne nevyužívaný pre rastlinnú výrobu																	

Obr. 5 Tvorba nových pozemkov neidentických s pôvodnými

prechod vlastníckeho práva k spoluvlastníckemu podielu s menšou výmerou ako je ustanovená zákonom [9].

Zákomom [9] ustanovené obmedzenia drobenia pozemkov a spoluvlastníckych podielov k pozemkom sa týkajú iba extravilánu a vychádzajú predovšetkým z kritéria zabezpečenia funkčnosti poľnohospodárskej a lesnej výroby. Existujúce pozemky s menšou výmerou, ako je v zákone [9] uvedená, sa môžu prevádzať v celku.

Netradične veľký počet judikátov súdov i interných usmernení aplikačnej praxe katastrálnych autorít súvisiacich s pro-

blematikou zákazu i obmedzenia drobenia pozemkov a spoluvlastníckych podielov k pozemkom, z ktorých sme časť prezentovali v príspevku, svedčí o objektívne vysokom stupni náročnosti a zložitosti legislatívy upravovanej vzťahov. Problematika má navyše silný sociálny akcent súvisiaci s Deklaráciou základných ľudských práv a slobôd. Dozrel čas, aby bola spracovaná detailná komparatívna analýza niekoľkých súčasných legislatívnych regulácií tejto problematiky v starších členských krajinách Európskej únie a prípadne aj v nových členských krajinách. Objektívne prija-

teľné výsledky tejto analýzy by sa mohli premietnuť do textu našej novelizovanej legislatívy upravujúcej túto problematiku tak, aby vhodnejšie odrážala potreby verejného záujmu. Okrem iného by bolo vhodné zvážiť prísnejšiu reguláciu zákazu ďalšieho drobenia pozemkov v katastrálnych územiach, kde boli už vykonané a do KN zapísané pozemkové úpravy podľa zákona SNR č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a o pozemkových spoločenstvách v znení neskorších predpisov, lebo sa nazdáme, že verejný záujem na takomto postupe tu prítomný je a tiež preto, že na spracovanie pozemkových úprav boli vynaložené značné prostriedky z verejných zdrojov.

Zákon [9] rieši problematiku obmedzenia a zákazu drobenia pozemkov a spoluvlastníckych podielov k pozemkom v extraviláne. Nazdáme sa, že v súčasnosti existuje celospoločenský (verejný) záujem na iniciovaní nenásilného dobrovoľného riešenia už existujúcich extravilánových pozemkov s nepatrnými výmerami pozemkov a najmä spoluvlastníckych podielov k extravilánovým pozemkom, ktorých výmera pozemku pripadajúca na spoluvlastnícky podiel je nepatrná. Napriek tomu, že aktivita v tomto smere nie je primárnou úlohou KN, samotný kataster by mohol prispieť k žiaducemu postupnému scelovaniu pozemkov a najmä spoluvlastníckych podielov k pozemkom. Perspektívnym cieľom by mala byť tvorba pozemkov, ktoré by vytvárali celok spôsobilý konkurencieschopnej rentabilnej poľnohospodárskej produkcie (dolná hranica takejto poľnohospodárskej jednotky sa pohybuje okolo 50 ha). Tieto ciele by sa mohli dosiahnuť postupne napr. premyslenou úpravou aktívne pôsobiacich regulatívov dane z nehnuteľností. Uvažovať možno o nasledovných opatreniach:

- v rámci katastrálneho územia osobitne zdaňovať každý extravilánový pozemok a každý spoluvlastnícky podiel k pozemku a aplikovať daň z nehnuteľností s dolným limitom výmery pozemku resp. s dolným limitom dane z nehnuteľnosti, pod ktorým by sa už daň neznižovala úmerne k výmere pozemku (napr. 5 000 m²),
- oslobodiť od poplatkov za prevod vlastníckeho práva k spoluvlastníckemu podielu k pozemku v extraviláne, ak by nadobúdateľom bol iný spoluvlastník alebo štát; tieto prípady by mohli mať zvýhodnene vyriešené aj administratívne poplatky, napr. za spísanie listiny, za overovanie podpisov prevodcu,
- daňovo zvýhodniť existenciu veľkých poľnohospodárskych pozemkov (napr. nad 2 ha).

LITERATÚRA:

- [1] Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) v znení neskorších predpisov.
- [2] HORŇANSKÝ, I.: Drobenie pozemkov ako fenomén katastra nehnuteľností. Geodetický a kartografický obzor 43/85, 1997, č. 3, s. 57-60.
- [3] KUKUČKA, J.-PUŠKÁČ, J. a kolektív: Pozemkové právo II (Vybrané zákony s komentárom). Vydavateľstvo TriPe, Bratislava, 1995.
- [4] Zákon č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku v znení neskorších predpisov.
- [5] HORŇANSKÝ, I.: Základné ľudské práva a kataster nehnuteľností. Geodetický a kartografický obzor 42/84, 1996, č. 4, s. 77-80.
- [6] Zákon č. 139/1947 Zb. o rozdelení pozostalostí s poľnohospodárskymi podnikmi a o zamedzení drobenia poľnohospodárskej pôdy v znení zákona č. 45/1948 Zb.
- [7] HORŇANSKÝ, I.: Dokážeme zamedziť drobenie pozemkov? Geodetický a kartografický obzor 49/91, 2003, č. 11, s. 235-239.
- [8] HORŇANSKÝ, I.: Ako ďalej s evidenciou nehnuteľností. Geodetický a kartografický obzor 37/79, 1991, č. 2, s. 35-37.
- [9] Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 180/1995 Z. z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov.
- [10] Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 181/1995 Z. z. o pozemkových spoločenstvách v znení neskorších predpisov.
- [11] HORŇANSKÝ, I.: Budovanie bázy údajov o vlastníckych vzťahoch v katastri nehnuteľností. Geodetický a kartografický obzor 39/81, 1993, č. 12, s. 262-266.

Do redakcie došlo: 25. 6. 2015

Lektoroval:
Ing. Andrej Vašek,
VÚGK v Bratislave

Z MEZINÁRODNÝCH STYKŮ

26. valné shromáždění Mezinárodní unie geodetické a geofyzikální v Praze

Ve dňech 22. 6. až 2. 7. 2015 se v Praze konalo **26. valné shromáždění Mezinárodní unie geodetické a geofyzikální** (International Union of Geodesy and Geophysics – IUGG). Valné shromáždění je obecně nejdůležitější akcí této významné mezinárodní vědecké organizace, která v roce 2015 oslavila již 96. výročí svého vzniku. Založena byla v Bruselu 28. 7. 1919. Valné shromáždění se koná zpravidla jednou za čtyři roky. Pro zvýraznění současných aktuálních akcentů bylo pro jeho letošní pořádání v Praze vybráno motto: Vědy o Zemi a životním prostředí pro budoucí generace (Earth and Environmental Sciences for Future Generations). Místem jednání bylo Kongresové centrum Praha.

Dnešní IUGG sdružuje 8 členských asociací: Mezinárodní asociaci věd o krysféře (IACS), Mezinárodní asociaci geodézie (IAG), Mezinárodní asociaci seismologie a fyziky zemského nitra (IASPEI), Mezinárodní asociaci vulkanologie a chemie zemského nitra (IAVCEI), Mezinárodní asociaci geomagnetismu a aeronomie (IAGA), Mezinárodní asociaci meteorologie a atmosférických věd (IAMAS), Mezinárodní asociaci hydrologických věd (IAHS) a Mezinárodní asociaci fyzikálních věd o oceánu (IAPSO). V tomto složení je IUGG členem ICSU (International Council for Science).

Myšlenka, aby 26. valné shromáždění IUGG se konalo v Praze, se zrodila v létě roku 2010, a to jako odezva na standardní oznámení sekretariátu IUGG, že je možno podávat nabídky na uspořádání valného shromáždění IUGG v roce 2015. Pro cestu k naplnění této myšlenky mělo ovšem klíčový význam rozhodnutí Koncilu IUGG přijaté na 25. valném shromáždění IUGG v Melbourne v roce 2011. Oficiální nabídku vypracoval Český národní komitét geodetický a geofyzikální ve spolupráci s kongresovou agenturou C-In. Praha byla vybrána v mezinárodní soutěži, do níž se se svými nabídkami přihlásilo dalších 5 zemí, Argentina (Buenos Aires), Dánsko (Kodaň), Indie (Hyderabad), Řecko (Atény) a USA (Honolulu, Hawaii). O jednání a rozhodnutí Koncilu IUGG v Melbourne a při této příležitosti také o historii IUGG psal Geodetický a kartografický obzor v čísle 2012/2 na str. 37 a 38. Můžeme být hrdi, že Praha je zatím jediným městem, které mělo čest hostit valné shromáždění IUGG již dvakrát. Po prvé tomu bylo v roce 1927, kdy se v Praze konalo 3. valné shromáždění IUGG. Přesný počet účastníků z té doby není znám, ale v hrubém odhadu nepřekročil číslo 300. V roce 2015 se na valném shromáždění v Praze registrovalo 4 231 účastníků (z toho 4 088 ze zahraničí) z 88 zemí. V úvodu zahajovacího zasedání valného shromáždění je přivítal předseda Českého národního komitétu geodetického a geofyzikálního a předseda Místního organizačního výboru RNDr. Vladimír Čermák, DrSc. Následně účastníci vyslechli pozdravy od místopředsedy vlády České republiky (ČR) pro vědu, výzkum a inovace MVDr. Pavla Bělobrádka, Ph.D., MPA, od předsedy Akademie věd ČR prof. Ing. Jiřího Drahoše, DrSc., Dr.h.c., a předsedy Učené společnosti ČR

prof. RNDr. Jiřího Bičáka, DrSc., Dr.h.c. S projevem pak vystoupil prezident IUGG prof. Harsh K. Gupta (Indie) a prohlásil 26. valné shromáždění IUGG za zahájené (obr. 1).

Vědecký program jednání zahrnoval 5 378 prezentací. Pečlivě vybraná témata 9 úvodních celounijních přednášek proslovených předními vědeckými osobnostmi byla účtyhodným a reprezentativním přehledem širokého spektra aktivit IUGG uskutečňovaných prostřednictvím jejích 8 členských vědeckých asociací. Mezi přednášejícími byli i prof. Yuan T. Lee (Taipei, Čína), nositel Nobelovy ceny, s přednáškou na téma „Transformace lidské společnosti pro udržitelnou budoucnost“, a také prof. Harald Schuh (Postupim, Německo) nově zvolený prezident IAG pro období 2015–2019 s přednáškou „Příspěvek geodézie k monitorování přírodních rizik a globální změny“.

Strukturu vědeckého programu pak návazně tvořilo 11 celounijních symposií, 30 spojených mezinárodních symposií, 155 asocičních symposií a 25 workshopů (obr. 2). V této široké paletě témat, kterou vědecký program pokrýl, samotná IAG na valném shromáždění uspořádala (v roli vedoucího organizátora) celounijní symposium:

(U8) Geomonitorování ve 21. století,

3 mezinárodní symposia:

(JG1) Dynamika kryosféry z geometrických a gravimetrických pozorování (společně s IACS),

(JG2) Modelování atmosféry a ionosféry z kosmických pozorování (společně s IAGA, IAMAS),

(JG3) Variace hydrosféry z družicových gravitačních misí (společně s IAHS)

a 8 svých vlastních (asocičních) symposií:

(G01) Referenční rámce,

(G02) Modely statického tíhového pole a observace,

(G03) Variace tíhového pole,

(G04) Rotace Země a geodynamika,

(G05) GNSS⁺⁺: Nově vznikající technologie a aplikace,

(G06) Sjednocení výškových systémů,

(G07) Monitorování georizik,

(G08) Sledování a modelování hladiny oceánů.

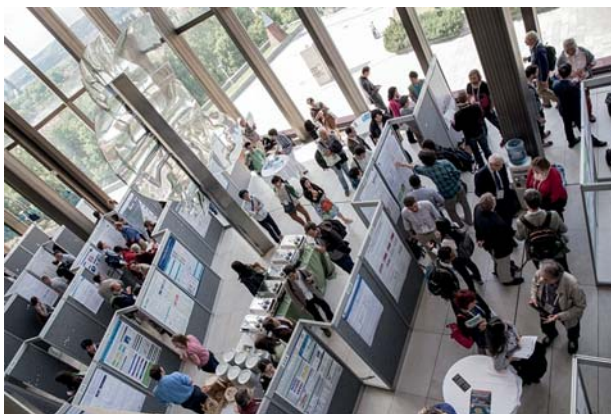
Témata vlastních symposií IAG byla vybrána ve vazbě k zaměření jednotlivých komisí IAG a tří pracovních cílů Globálního observačního systému GGOS (Global Geodetic Observing System), který je součástí struktury IAG. Na symposiích vedených IAG bylo prezentováno 650 vědeckých příspěvků, z toho 575 na vlastních symposiích IAG. Nadto, vedle své vedoucí role při pořádání uvedených symposií, se IAG na valném shromáždění spolu s ostatními asociacemi IUGG spolupodílela na uspořádání 10 dalších mezinárodních symposií.

Na valném shromáždění v Praze se ovšem konala i řada pracovních a organizačních jednání. Zasedání Koncilu (Rady) IUGG se v Praze zúčastnilo 43 registrovaných delegátů reprezentujících členské země IUGG (nikoli ale všechny). Koncil IUGG v Praze zasedal třikrát. Projednával otázky členství, změn v organizačním a jednacím řádu, Strategický plán Unie na léta 2016–2023, volil nové funkcionáře IUGG, jmenoval oficiální kontaktní osoby v různých mezinárodních a mezinárodních vědeckých organizacích, schvaloval rozpočet na léta 2016 až 2019, z došlých nabídek vybral Montreal (Kanada) za místo konání 27. valného shromáždění IUGG v roce 2019 a konečně přijal 8 rezolucí. Jejich obsah se týká role oceánu a klimatu, konstelací budoucích gravitačních a magnetických družicových misí, globálního geodetického referenčního systému, rozšíření systému včasného varování před vlnami tsunami založeného na využití globálního navigačního družicového systému (GNSS) v reálném čase, geoenergetických zdrojů, spolupráce geověd, mezinárodních vědeckých aktivit a spolupráce a poděkování pořadatelům a hostitelům 26. valného shromáždění IUGG.

Prezidentem IUGG byl v Praze zvolen prof. Michael Sideris (Calgary, Kanada), který v období 2011–2015 zastával funkci viceprezidenta IUGG a v období 2007–2011 funkci prezidenta IAG. Členem byra IUGG se v Praze stal prof. Chris Rizos (Sydney, Austrálie), který v období 2011–2015 byl prezidentem IAG. Další podrobnosti lze číst na oficiálních stránkách IUGG, tj. www.iugg.org nebo v publikační řadě The IUGG Electronic Journal na adrese www.iugg.org/publications/ejournals/. Detailní zpráva IUGG o průběhu valného shromáždění v Praze bude obsahem klasického a tradičního svazku Comptes Rendus, který bude vy-

Obr. 1 Prezident IUGG prof. Harsh K. Gupta (Indie) zahajuje 26. valné shromáždění IUGG

Obr. 2 Posterové zasedání v Kongresovém centru

dán v průběhu roku 2016. V současnosti lze ovšem navštívit webové stránky valného shromáždění na adrese <http://www.iugg2015prague.com>, které obsahují cennou dokumentaci a množství podrobných informací.

Podobná pracovní a organizační jednání jako v rámci celé IUGG proběhla i v jednotlivých členských asociacích. Koncil IAG v Praze zasedal dvakrát. Byl přijat revidovaný Organizační a jednací řád, byly citovány výsledky mezinárodního korespondenčního hlasování o volbě funkcionářů IAG na období 2015 až 2019 (proběhlo v květnu před valným shromážděním), byl ověřen a schválen účet IAG za období 2010–2014, byl přijat rozpočet na období 2015–2018, za místo konání příštího vědeckého shromáždění IAG bylo vybráno Kobe (Japonsko), a to v termínu 30. 7. až 4. 8. 2017 a konečně, Koncil IAG přijal také dvě rezoluce IAG.

První z přijatých rezolucí se týká definice a realizace mezinárodního výškového referenčního systému. V originále nese název „IAG Resolution for the definition and realization of an international height reference system (IHRS)“. Výškovou vztahnou hladinu stanoví jako ekvipotenciální plochu zemského gravitačního pole odpovídající hodnotě $W_0 = 62\,636\,853.4 \text{ m}^2\text{s}^{-2}$. Druhá rezoluce je věnována ustavení globálního referenčního systému absolutní tíže a nese název „IAG Resolution for the establishment of a global absolute gravity reference system“. Rezoluce vyzývá k realizaci tíhového referenčního rámce pomocí globálně rozprostřených referenčních stanic připojených k mezinárodnímu srovná-

Obr. 3 Účastníci zahajovacího zasedání IAG (25. 6. 2015)

vání absolutních gravimetrů a iniciuje nahrazení Mezinárodní tíhové standardizační sítě 1971 (IGSN71 – International Gravity Standardization Net 1971) a poslední mezinárodní sítě základních stanic absolutní tíže pomocí nového globálního referenčního systému absolutní tíže. Druhá rezoluce se bezprostředně týká činnosti gravimetrické laboratoře na Geodetické observatoři (GO) Pecný v Ondřejově vybavené absolutní i kryogenní aparaturou. Obě rezoluce mají pak nepochybně i značný lokální a regionální význam a jsou tak důležité i pro definici pojmů a práce v oblasti našich národních geodetických základů.

Svá jednání na valném shromáždění v Praze měl také výkonný výbor IAG. Sešel se třikrát. Hlavními projednávanými body byly zprávy jednotlivých komisí IAG, Mezikomisního výboru pro teorii (ICCT), Globálního geodetického observačního systému (GGOS), služeb IAG, pobočky COB pro styk s veřejností (Communication and Outreach Branch), jakož i editorů časopisu *Journal of Geodesy* a publikační rady IAG Symposia Series. Tyto zprávy jsou již publikovány v IAG Reports (Travaux de l'AIG, Vol. 39) a jsou dostupné na domovské stránce IAG, tj. www.iag-aig.org. Na zasedání výkonného výboru byl na období 2015–2019 jmenován také nový prezident ICCT, nový předseda GGOS, a také nový vedoucí redaktor časopisu *Journal of Geodesy* (Jürgen Kusche, Německo).

Nový výkonný výbor IAG vzešlý z korespondenčního hlasování potvrzeného Koncilem IAG a zmíněného jmenování má tak následující složení:

prezident: Harald Schuh (Německo),
viceprezident: Zuheir Altamimi (Francie),
generální sekretář: Herman Drewes (Německo),
bezprostředně minulý prezident: Chris Rizos (Austrálie),
prezident COB: József Ádám (Maďarsko),
prezident komise 1 (Referenční rámce): Geoffrey Blewitt (USA),
prezident komise 2 (Tíhové pole): Roland Pail (Německo),
prezident komise 3 (Rotace Země a geodynamika): Manabu Hashimoto (Japonsko),
prezident komise 4 (Určování polohy a aplikace): Marcelo Santos (Kanada),
členové výboru v širším vymezení: Ludwig Combrinck (J. Afrika), Maria Cristina Pacino (Argentina),
zástupci (celkem 15) služeb IAG: Riccardo Barzaghi (Itálie), Ruth Neilen (USA), Axel Nothnagel (Německo),
prezident ICCT: Pavel Novák (Česká republika),
předseda GGOS: Hansjörg Kutterer (Německo).

Nový výkonný výbor v Praze uskutečnil své první zasedání 2. 7. 2015, bezprostředně po valném shromáždění. Hlavními jednacími body byly nová struktura komisí a ICCT, včetně jmenování viceprezidentů, jmenování editorů publikační rady IAG Symposia Series a jmenování zástupců IAG ve strukturách IUGG a vnějších organizací. Bylo také projednáno vydání příští publikace *Geodesist's Handbook*.

V Praze při zahajovacím zasedání IAG bylo rovněž vyhlášena jména laureátů čtyř významných cen IAG. Levalloisova medaile za vynikající zásluhy o IAG a geodetickou vědu obecně byla udělena Reinhardovi *Rummelovi* (Německo), viz též IAG Newsletter, July 2015. Cenu Guy Bomforda za vynikající příspěvek ke geodetickým studiím získal Yoshiyuki *Tanaka* (Japonsko). Cena mladých autorů za

rok 2013 byla předána Krzysztof *Sośnicovi* (Švýcarsko) a za rok 2014 Alvaro *Santamaria-Gómezovi* (Francie). Detailní zprávu o vědeckých a administrativních jednáních IAG na 26. valném shromáždění IUGG spolu s popisem všech komponent v nové struktuře IAG pro léta 2015–2019 bude obsahovat *Geodesist's Handbook*, který vyjde v roce 2016 jako zvláštní číslo časopisu *Journal of Geodesy* (obr. 3).

Česká vědecká komunita se do jednání 26. valného shromáždění IUGG výrazně zapojila. Oficiální údaje uvádí, že se na valném shromáždění registrovalo 143 účastníků z ČR. Jejich vědecká sdělení zazněla v celé struktuře vědeckého programu valného shromáždění a samozřejmě také na jednáních, která na valném shromáždění organizovala IAG. Spolu s účastníky z ústavů akademie věd, univerzitní sféry, ale i ministerstva obrany a dalších institucí tuto reprezentaci tvořili i zástupci Výzkumného ústavu geodetického, topografického a kartografického, v. v. i. (VÚGTK).

VÚGTK měl své zastoupení i v místním organizačním výboru. Jeho předsedou byl RNDr. Vladimír *Čermák*, DrSc., z Geofyzikálního ústavu Akademie věd (AV) ČR, místopředsedou RNDr. Ing. Petr *Holota*, DrSc., z VÚGTK a předsedou vědeckého programového výboru byl RNDr. Eduard *Petrovský*, CSc., z Geofyzikálního ústavu AV ČR. Místnímu organizačnímu výboru se podařilo úspěšně zvládnout širokou škálu činností potřebných k uskutečnění valného shromáždění. Jeho partnerem na mezinárodní úrovni byla IUGG se svými organizačními strukturami. Na domácí půdě úzce spolupracoval s kongresovou agenturou C-In a pro svou činnost získal podporu řady institucí a úřadů.

Součástí valného shromáždění byl také bohatý doprovodný program. Zahrnoval výběr komentovaných prohlídek v Praze i mimo hlavní město, a také pestré nabídku vědeckých exkurzí. V tomto rámci VÚGTK pro účastníky shromáždění připravil exkurzi na pracovišti svého oddělení geodézie a geodynamiky na GO Pecný. Nabídka se setkala se značným zájmem a geodetickou observatoř navštívili zástupci vědecké sféry z mnohých zemí světa. Na místě je přivítal ředitel VÚGTK Ing. Karel Raděj, CSc. Návštěvníci měli možnost podrobně se seznámit s historií i současným vědeckým programem geodetické observatoře, s obsahem všech řešených témat a náplní prováděných observačních činností, zejména v oblasti GNSS, systému DORIS, gravimetrie, studia tíhového pole Země, metrologie a sledování parametrů a účinků vnějšího prostředí. Ohlas byl velmi dobrý, uznání se dostalo všem pracovníkům i celému pracovišti. Program exkurze na GO Pecný byl navíc koordinován s prohlídkou Astronomického ústavu AV ČR v Ondřejově, který je v těsném sousedství areálu GO Pecný. Na závěr cestu účastníků valného shromáždění do Ondřejova zpestřila návštěva nedalekého zámku Komorní Hrádek čnicího nad malebným údolím řeky Sázavy.

Během valného shromáždění o návštěvu GO Pecný projevil explicitní zájem také prof. Toshio *Fukushima* z Japonské národní astronomické observatoře v Tokiu. V návaznosti na tento kontakt VÚGTK bezprostředně po ukončení valného shromáždění ve spolupráci s Astronomickým ústavem AV ČR uspořádal samostatnou přednášku prof. *Fukushimy*. Měla název „Harmonický rozvoj gravitačního pole v systémech sféroidálních a toroidálních souřadnic“ a setkala se se značným zájmem. Přednáška vynesla početné publikum reprezentantů domácí vědecké komunity.

Doprovodný program valného shromáždění měl ovšem také svou společenskou část. Doprovodné akce byly připraveny v rámci celé IUGG i v jednotlivých členských asociacích. Velmi kladně byla účastníky hodnocena zahajovací recepce Mezinárodní asociace geodézie v hotelu Corinthia, a také slavnostní večere uspořádaná pro účastníky jednání IAG v krásném a romantickém sále Staré zbrojnice na pražské Kampě. Obě části společenského programu IAG připravili pracovníci VÚGTK ve spolupráci s Místním organizačním výborem valného shromáždění a úřadem generálního sekretáře IAG.

26. valné shromáždění IUGG bylo pro Český národní komitét geodetický a geofyzikální, pro místní organizační výbor a pro spolupracující kongresovou agenturu C-In velkou zkouškou. Celý tento široký kolektiv ve zkoušce obstál. O úspěchu jasně hovoří 8. z rezolucí, kterou v Praze schválil Koncil IUGG, v níž je zaznamenán vděk a uznání za organizaci, uspořádání a pohostinnost na 26. valném shromáždění IUGG. Jménem všech účastníků Koncil v rezoluci vyjádřil vřelý dík místopředsedovi vlády ČR pro vědu, výzkum a inovace, primátorce hlavního města Prahy, předsedovi AV ČR, místnímu organizačnímu výboru, vědeckému programovému výboru a všem ostatním za to, že učinili valné shromáždění vědeckým úspěchem v krásném městě Praha.

Pro ČR bylo pověření uspořádat valné shromáždění projevem velké důvěry, vyznamenáním a také mimořádnou příležitostí, jaká se vyskytne možná jednou za generaci. Podařilo se zúročit mnohaleté tvůrčí tradice našich geovědních oborů, přínosy generací našich geovědců a významných osobností, ale také rozhodnou vůli přispět ve prospěch geovědních disciplín nejen u nás, ale i v měřítku celosvětové vědy a mezinárodní geovědní komunity. Účastníci z ČR, zvláště ti, kteří vědeckou kariéru zahajují, získali velmi mnoho, neboť se seznámili osobně s předními geovědci z mnoha zemí světa. Získali velmi aktuální informace o dosažených výsledcích a budoucích výzkumných záměrech. Při valném shromáždění v krátkém čase nabýli přehled o neaktuálnějších problémech řešených v rámci diskutovaných geovědních oborů. Domácí instituce, které svou podporou valné shromáždění umožnily, získaly o geodézii a geofyzikální obory u nás i ve světě velké zásluhy. V tom docházíme k podobným závěrům, jaké jsou vyjádřeny ve zprávě o 3. obecném shromáždění mezinárodní geodetické a geofyzikální unie v Praze, která vyšla na stránkách Zeměměřického věstníku v roce 1928.

Poděkování: Tato zpráva byla podpořena projektem č. 14-345955 GA ČR.

RNDr. Ing. Petr Holota, DrSc.,
VÚGTK, v. v. i., Zdiaby

Plenární zasedání Stálého výboru pro katastr v Evropské unii se konalo v Lucemburku

Plenární zasedání Stálého výboru pro katastr v Evropské unii (Permanent Committee on Cadastre in the European Union – PCC) se v rámci lucemburského předsednictví konalo v Lucemburku ve dnech 13. a 14. 11. 2015. Dvoudenního jednání se zúčastnili delegáti ze 14 členských zemí PCC (obr. 1), pozorovatel ze Švýcarska a představitelé mezinárodních organizací Council of European Geodetic Surveyors (CLGE) a United Nations Initiative on Global Geospatial Information Management (UN-GGIM). Účast byla negativně poznamenána časovým překrytem s konferencí organizací EULIS a EuroGeographics v Bruselu.

Program jednání byl rozdělen na dvě hlavní části, a to konferenci týkající se převážně lucemburského katastru nemovitostí (KN) a samotné plenární zasedání PCC.

Konferenci zahájil Raymond *Dhur* z lucemburského Národního katastrálního a mapovacího úřadu (ACT), který přivítal všechny účastníky a předal slovo Etienne *Reuterovi*, generálnímu sekretáři Ministerstva financí, do jehož pravomoci spadá správa KN v Lucembursku.

Po slavnostním uvítání vystoupila Amalia *Velasco* s prezentací o nejnovějších trendech katastrálních služeb ve Španělsku. Velmi úspěšným projektem je zřízení Portálu – virtuálního úřadu, který je nejnavštěvovanějším webovým portálem státní správy. Je to dáno především tím, že španělský KN slouží k fiskálním účelům a majitelé nemovitostí tedy vyhledávají potřebná data několi-

krát ročně. Stát zabezpečuje speciální ochranu citlivých dat o jméně a adrese vlastníka nemovitosti a ceně nemovitosti, ostatní data jsou považována za open data a jsou volně přístupná. Jednotlivý občan se dostane pomocí elektronického certifikátu pouze k chráněným datům týkajícím se jeho osoby. K datům jiných subjektů mají přístup jen žadatelé, kteří prokážou oprávněný právní zájem na základě písemné žádosti a registrace. Veřejná správa a samospráva mají přístup k těmto datům pouze v rozsahu svých pravomocí, tedy např. obce jen ve své územní působnosti.

S první prezentací týkající se lucemburského KN vystoupil R. *Dhur*. Na historickém pozadí vysvětlil problematiku odluky církve od státu, která byla v Lucembursku zahájena v roce 1801. V říjnu 1801 byla vytvořena pracovní skupina zabývající se prověřováním nabývajících titulů u církevního majetku a majetku zahrnutého v různých dalších registrech a soupisech, např. „la fabriques d'église“ nebo „le presbytère“. Majetek registrovaný v KN po roce 1801 se vyhledává a identifikuje v dochovaných listinách, ale vlastnictví nabyté v letech 1801 až 1801 je možné dohledat jen v církevních archivech. Jedná se o velmi složitou a zdoluhavou práci, neboť tento majetek má často jiné označení než nemovitosti evidované v KN. Výsledný seznam církevního majetku bude předložen obcím a církevními institucím a po vyřízení případných námitek zveřejněn v právníkém věstníku.

Paul *Derkmun* z Úřadu pro katastr a topografii se zaměřil na vysvětlení garancí, které dává zápis v lucemburském KN. Vzhledem k absenci zásady materiální publicity neposkytuje stát právní garance za správnost zápisů v KN. Notáři vyhotovují kromě listin o právních vztazích také výpisy z těchto listin, které obsahují základní údaje o účastnících, nemovitostech a právech dotčených změn. Tyto listiny a výpisy z nich jsou předkládány k registraci na příslušné úřady k registraci práv. Z těchto úřadů jsou výpisy z listin zasílány na katastrální úřady k zápisu do KN. Ačkoliv jsou výpisy z listin verifikovány oproti listinám, dochází výjimečně k rozporům v údajích a stát proto za ně právně neodpovídá. KN tak v Lucembursku slouží především ke statistickým účelům.

Georges *Fohl*, prezident Národního úřadu pro pozemkové úpravy v Lucembursku, upozornil na to, že se s ohledem na rostoucí počet obyvatel planety a klesající rozlohu zemědělské půdy zvyšuje význam udržitelné správy půdy. V Lucembursku jsou jednotlivé projekty pozemkových úprav účelově zaměřeny na jednotlivé typy území: vinice, lesní pozemky, zemědělskou půdu a objekty ekologického nebo veřejného zájmu (např. dálnice, vodní toky a jejich okolí). Realizaci pozemkových úprav dochází ke snížení počtu parcel a zřízení nezávislého přístupu k pozemkům. Náklady na pozemkové úpravy hradí z 90 % stát a z 10 % vlastníci pozemků.

Jean-Yves *Pirlot*, dřívější prezident CLGE, představil výsledky pracovní skupiny katastrálních a mapovacích agentur „Velkého regionu“. Jedná se o organizaci sdružující v rámci společných přeshraničních projektů následující regiony: Lucembursko, Lotrinsko (Francie), Valonsko (Belgie) a Porýní Falc (Německo). Institucionálně byl Velký region vytvořen před 20 lety a od roku 2000 se úspěšně rozvíjí spolupráce při přeshraniční výměně dat, tvorbě ortofot a společných geografických informačních systémů. V současné době spolupracují regiony na projektu INTERREG V Project – European Location Framework – 2014 až 2020.

Obr. 1 Účastníci PCC v jednací síle

Paul Mootz ve své prezentaci popsal spolupráci mezi Národním centrem pro informační technologie (CTIE), Národním katastrálním a mapovacím úřadem (ACT) a zeměměřiči z privátní sféry. Celé území státu je v současné době pokryto vektorizovanými a georeferencovanými katastrálními mapami, které vznikly v letech 1997–2001 vektorizací původních map v měřítku 1 : 2 500. Od roku 2012 jsou veškerá katastrální data uložena v moderní SDE-databázi a vedena pomocí softwaru ESRI. Velkým problémem je ale nízká geometrická a polohová přesnost katastrálních map. Polohová odchylka dosahuje až 25 m a zobrazení budov velmi často neodpovídá skutečnosti. Aktuálně je kvalita dat zvyšována afinními transformacemi a využíváním ortofot k zákresům chybějících budov nebo jejich částí. Začíná se budovat oficiální zeměměřická databáze, do které jsou vkládány výsledky nových měření prováděných soukromými zeměměřiči.

Notář Frank Molitor věnoval svoje vystoupení spolehlivosti a vzájemnému propojení národních katastrálních systémů. Jednotlivé systémy se liší již v základním principu – zápisy v některých systémech mají konstitutivní povahu a v jiných jen deklaratorní, což značně ztěžuje občanům Evropské unie (EU) orientaci v oblasti registrací práv k nemovitostem. F. Molitor vidí v propojení národních databází určité nebezpečí v možnosti získat v rámci celé EU souhrnné informace o majetku osob, což může přitahovat kriminální trestnou činnost.

Další prezentace se věnovala dělení budov v Lucembursku a přednesl ji Guy Delles. Při rozdělování budov na jednotky vlastněné rozdílnými vlastníky je třeba předkládat notáři jako podklad pro sepsání listiny tzv. vertikální katastrální dokument, v němž jsou definovány jednotky a společné části domu. Popisná část vertikálního katastrálního dokumentu obsahuje evidenční kartu objektu (adresa, název katastrálního území, číslo popisné atd.) a popis jednotek a společných částí domu. Grafická část se skládá ze zobrazení budovy v katastrální mapě a architektonických (projektových) výkresů jednotlivých bytů nebo podlaží. Vertikální katastrální dokument je předkládán ACT k verifikaci.

Prof. Felix Norman Teferle z Univerzity Luxembourg přednesl prezentaci na téma „Monitoring geodetické infrastruktury v souvislosti s poskytováním vysoce přesných služeb určování polohy“. Národní infrastruktura GNSS Lucemburska je založena na spolupráci ACT s různými stavebními, zemědělskými a jinými subjekty. Síť 6 permanentních stanic SPSLux administrovaná ACT poskytuje službu National Network RTK Service.

V další prezentaci Francis Kaell z ACT popsal Infrastrukturu prostorových dat (SDI) Lucemburska. Transpozice Směrnice INSPIRE měla v Lucembursku zpoždění kvůli své kapacitní náročnosti, kdy se projektu nevěnoval dostatek odborníků. SDI je v gesci ACT a jednotlivé služby stanovené Směrnicí INSPIRE jsou poskytovány prostřednictvím Národního Geoportálu. Nad daty ACT již postupně další poskytovatelé dat prezentují své databáze, např. mapy pokrytí území vysokorychlostním internetem nebo cyklistickými stezkami. Stále je třeba dopracovat a rozvíjet politiku opakovaného použití dat.

Jeff Konnen představil Národní Geoportál, který je odvozen z projektu e-katastr. Geoportál se skládá z katalogu, webových služeb, INSPIRE portálu a ze sekce pro prohlížení a nákup dat. Při objednání dat lze zadat až 100 požadavků. Poskytnutá data je možno stáhnout nebo se zasílají e-mailem. V roce 2016 bude spuštěn nový mapový prohlížeč.

Patrick Weber se v prezentaci zaměřil na přístup Lucemburska k Open Datům, tedy k datům, která jsou volně k dispozici a mohou být bezplatně užívána dalšími subjekty. Je důležité, aby byla Open Data poskytována v editovatelných formátech, např. xls, txt, csv nebo doc. Možnost dalšího využívání dat jinými subjekty povede k tvorbě nových pracovních míst, což bude stimulovat ekonomický růst. Problémem zůstávají rozdílná pravidla pro používání těchto informací v jednotlivých zemích EU.

Druhý den jednání zahájil prezentací Martin Salzmann, který shrnul činnost iniciativy UN GGIMS (The United Nations initiative on Global Geospatial Information Management). Cílem každé národní katastrální agentury by mělo být poskytování dobrých, levných a rychlých služeb. Dosavadní praxe ale ukazuje, že dobré a levné služby nebývají rychlé, dobré a rychlé služby nejsou levné a v neposlední řadě rychlé a levné služby nebývají dobré. V rámci UN GGIMS se připravuje vytvoření nové pracovní skupiny, jejímž cílem bude posílení využívání geoprostorových informací při správě půdy.

Obr. 2 M. Salzmann (vlevo) přebírá předsednictví PCC

Problematické mořského KN se věnovala prezentace Maurice Barbieriho. Cílem aktivit v této oblasti je dlouhodobá podpora udržitelného růstu v námořním odvětví jako celku, tedy tzv. Modrý růst. Základem rozvoje tzv. modré ekonomiky jsou kvalitní katastrální podklady, proto se této iniciativy ujala organizace CLGE. Podle zástupců Španělska a Německa by tato oblast měla být zaštiťována spíše organizacemi zabývajícími se ochranou životního prostředí.

John Lorent představil v poslední prezentaci fungování hypotečního systému v Lucembursku. Zástavní smlouvy jsou povinně sepsávány ve formě notářského zápisu a jsou předkládány k registraci na Registrační úřad. Originály zástavních smluv jsou uloženy v notářské úschově a na Registračním úřadě. K zápisu do KN je předkládán pouze výpis ze zástavní smlouvy. Jako zástava se při poskytování hypoték používají většinou nemovitosti, dále také letadla a lodě. Pořadí zástavních práv váznoucích na nemovitosti se odvozuje od okamžiku vzniku práva, ale absolutní přednost mají v případě bankrotu společnosti práva zaměstnanců na výplatu mezd. Informace o zapsaných zástavních právech se veřejnosti poskytují pouze na základě písemné žádosti.

Poslední sekce byla věnována předání lucemburského předsednictví, a tedy i symbolické vlajčky PCC M. Salzmannovi zastupujícímu Nizozemsko (obr. 2). Příští plenární zasedání PCC se uskuteční ve dnech 5.–7. 6. 2016 v Amsterdamu.

Plenární jednání PCC bylo tentokrát pojato především jako prezentace lucemburského KN. Aktivnější přístup k řešení společných vizí zemí EU v oblasti KN se očekává od nadcházejícího nizozemského předsednictví.

Ing. Jaroslav Bačina,
Katastrální úřad pro Královéhradecký kraj

SPOLEČENSKO-ODBORNÁ ČINNOST

Agentura GSA se v rámci dnů otevřených dveří představila veřejnosti

Ve dnech 9. a 10. 10. 2015 se Praze-Holešovicích otevřelo veřejnosti sídlo Agentury pro evropský Globální navigační satelitní systém (GSA) a její odborníci zde prezentovali návštěvníkům činnost a plány agentury.

Ve vstupním prostoru, jemuž dominoval model satelitu, a v přilehlých chodbách a sálech byl návštěvníkům představen celý projekt, jeho záměr a průběh realizace.

Součástí představení GSA byla kromě rozmanitých přednášek a seminářů o satelitní navigaci ve spojení s Evropou i interaktivní výstava. Ta prostřednictvím dotykových obrazovek (obr. 1) představila celou historii vývoje činnosti GSA, její úkoly v rámci podpory používání systémů EGNOS a Galileo a zajišťování bezpečnosti evropských programů globálních navigačních satelitních sys-

témů (GNSS) i podpory cílů Evropské unie v návratnosti investic do systémů GNSS z hlediska přínosu pro uživatele. Dále byly také představeny služby a aplikace spojené s evropskými navigačními programy. Návštěvníci měli možnost zjistit více o principu určování polohy pomocí satelitních technik, o její přesnosti, o praktickém využití a přínosu satelitního systému např. pro zemědělství, do-

Obr. 1 Dotykové obrazovky s prezentacemi o GSA

Obr. 2 Vypouštění bublinkového satelitu

pravu a jiné obory, a také vidět fotografie a videa z vypouštění družic na oběžnou dráhu. Pro fungování systému probíhá průběžné vypouštění družic na oběžnou dráhu, a tak 11. 9. 2015 byly vypuštěny družice s pořadovými čísly 9 a 10.

Prezentace GSA byla doplněna i unikátní výstavou fotografií na téma Ženy ve vesmíru, která si kladla za cíl inspirovat dívky a mladé ženy, aby se staly součástí vesmírného dobrodružství. Účastníci dne otevřených dveří se mohli stát i umělci a vytvořit originální dílo s vlastní vizí satelitní navigace a vesmíru.

Během dvou prezentačních dnů proběhl i filmový festival české klasiky s vesmírnou tematikou a před budovou GSA bylo k vidění i vypouštění bublinkových satelitů (obr. 2).

Petr Mach,
Zeměměřický úřad, Praha

GeoInfoStrategie směřuje k implementaci

Další seminář na téma rozvoje národní infrastruktury pro prostorové informace, nazvaný **Implementace GeoInfoStrategie**, uspořádalo 16. 10. 2015 sdružení Nemoforum spolu s Ministerstvem vnitra (MV) České republiky (ČR) a Českým úřadem zeměměřickým a katastrálním (ČÚZK). Po zahajovacím slově předsedkyně Nemofora Ing. Veroniky Nedvědové téma semináře šířeji uvedl Ing. Karel Štencel (ČÚZK, místopředseda Nemofora, obr. 1, vpravo dole).

Úvodní blok zahájila RNDr. Eva Kubátová (MV ČR), která se v příspěvku „Implementace GeoInfoStrategie“ zaměřila na shrnutí právního i časového rámce, základních informací o projektu tvorby GeoInfoStrategie a jeho posunu k implementační fázi schválením Akčního plánu (AP) GeoInfoStrategie usnesením vlády ČR ze dne 8. 7. 2015 č. 539. Dále vystoupil Mgr. Jiří Čtyrkoký (Institut plánování a rozvoje hl. m. Prahy, vedoucí Zpracovatelského týmu tvorby AP GeoInfoStrategie) a v přednášce „Představení Akčního plánu GeoInfoStrategie“ přítomné podrobně seznámil se strukturou AP a zejména s významem jeho příloh, obsahujících mimo jiné popis opatření k naplnění cílů GeoInfoStrategie a harmonogram realizace. „Možnosti financování implementace GeoInfoStrategie“ prezentovala PhDr. Marta Léblová z MV ČR (samostatné oddělení strategií a ESIF – Evropských strukturálních a investičních fondů). Soustředila se především na operační programy relevantní pro financování GeoInfoStrategie a podtrhla důležitost vazby na Strategický rámec rozvoje veřejné správy ČR v období 2014–2020 (schválený vládou v srpnu 2014). „Technická normalizace v oblasti prostorových dat“ byla tématem přednášky ředitele odboru technické normalizace Úřadu pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví Ing. Jiřího Kratochvíla. Přílohou k jeho prezentaci byl aktuální přehled mezinárodních a evropských technických norem z oblasti geografické informace zavedených do soustavy ČSN. První blok přednášek uzavřel 1. místopředseda Řídícího výboru projektu tvorby AP GeoInfoStrategie Michal Rada z MV ČR tématem „Potenciál využití prostorových informací nejen ve veřejné správě“.

Obr. 1 Zahájení semináře se ujal K. Štencel

Obr. 2 R. Wildmann při prezentaci

Obr. 3 Účastníci semináře

Druhý blok prezentací byl věnován resortním aktivitám v rámci implementace GeoInfoStrategie. Za resort ČÚŽK přednesli příspěvek „Rozvoj zeměměřičství a RÚIAN“ Ing. Karel Brázdil, CSc., ředitel Zeměměřického úřadu, a Ing. Petr Souček, Ph.D., z odboru správy dat ČÚŽK. O „GeoInfoStrategii v rámci resortu Ministerstva obrany ČR“ pohovořil plk. Ing. Radek Wildmann (obr. 2), zástupce ředitele Vojenského geografického a hydrometeorologického úřadu v Dobrušce. „Aktivity Ministerstva průmyslu a obchodu v projektech souvisejících s implementací GeoInfoStrategie“ prezentovali Ing. Vilém Veselý a Ing. Jiří Bitter z odboru elektronických komunikací Ministerstva průmyslu a obchodu. Ing. Ondřej Šváb z Ministerstva dopravy ČR (odbor ITS, kosmických aktivit a VaVal) svůj příspěvek nazval „Na cestě k digitálnímu obrazu dopravní infrastruktury“. V závěru bloku vystoupili zástupci Asociace krajů Ing. Pavel Matějka a Ing. Michal Souček, kteří v příspěvku „DMVS krajů – současný stav a co dál v rámci GeoInfoStrategie“ informovali o možném rozvoji digitální mapy veřejné správy – DMVS.

Publikum ve zcela zaplněném konferenčním sále (obr. 3) v sídle ČÚŽK v Praze 8 Kobylisích naslouchalo i diskutovalo – a znovu se potvrdilo, že podobné akce Nemofořa mají význam. „Semináře tohoto typu nejen že přispívají k vzájemné informovanosti a k rozvoji spolupráce v rámci komunity tvůrců, správců i uživatelů prostorových informací, ale mohou pozitivně ovlivnit i vlastní implementační aktivitu zúčastněných resortů“, zhodnotila akci koordinátorka projektu tvorby GeoInfoStrategie RNDr. E. Kubátová.

Prezentace ze semináře jsou dostupné na webu Nemofořa na adrese <http://www.cuzk.cz/nemoforum>, včetně ozvučených verzí, pořízených ve spolupráci s redakcí časopisu Zeměměřič.

Ing. Růžena Žimová, Ph.D.,
sdružení Nemofořa,
foto: Petr Mach,
Zeměměřický úřad, Praha

OSOBNÍ ZPRÁVY

K životnímu jubileu
Ing. Karla Raděje, CSc.

Současný ředitel Výzkumného ústavu geodetického, topografického a kartografického, v. v. i. (VÚGTK) ve Zdíbech plk. v. z. Ing. Karel Raděj, CSc., bývalý náčelník Geografické služby Armády České republiky (AČR), se narodil 16. 1. 1951 v Hradci Králové. Po absolvování vojenského gymnázia studoval na Vojenské akademii (VA) v Brně na katedře geodézie a kartografie. Školu ukončil v roce 1974 a zahájil jako příslušník Vojenského topografického ústavu (VTOPÚ) v Dobrušce několikaletou geodetickou praxi v terénu. V roce 1979 byl ustanoven náčelníkem Střediska geodetických základů VTOPÚ. Poté působil ve Výzkumném středisku 090 – zprvu jako výzkumný pracovník, později jako zástupce náčelníka. V roce 1983 obhájil na VA v Brně kandidátskou disertační práci na téma „Převod souřadnic geodetických bodů do nového souřadnicového systému JAGS“. V průběhu řešení vznikl celostátní zpřesněný souřadnicový systém S-42/83. Ing. Raděj kromě toho zabezpečoval např. průběh prvních geodetických družicových observací systému TRANSIT na území tehdejšího Československa a ve VTOPÚ vznikla za jeho přispění řada geodetických a geofyzikálních registrů, které dodnes slouží AČR.

V květnu 1990 byl pplk. Ing. Karel Raděj, CSc., ustanoven náčelníkem tehdejší Topografické služby Čs. armády, poté Geografické služby AČR. Za jeho působení byly podepsány první dohody o odborné spolupráci, mimo jiné s tehdejší americkou DMA (Defence Mapping Agency) a s německou geografickou službou. Společně s civilní geodetickou službou proběhla v roce 1992 společná měření k definování referenčního geodetického systému ETRS89 (European Terrestrial Reference System), v AČR byl zaveden WGS84 (World Geodetic System 1984) a využity počítačové a databázové technologie geografických informačních systémů při přechodu na standardy platné pro geodézii a kartografii v NATO (North Atlantic Treaty Organization). Vedle náročných úkolů řízení byl od listopadu 2000 předsedou „Speciální studijní skupiny pro definici globálního výškového systému“, která je podřízena „Pracovní skupině pro geodézii a geofyziku Geografického výboru NATO“. Jeho angažovanost byla rozhodující při přípravě a vydání řady publikací z oblasti fyzikální a vojensky orientované geodézie.

Od roku 2003 do ledna 2008 byl plk. Raděj přidělcem obrany AČR v Rumunsku a v Moldavské republice. I při výkonu této diplomatické funkce pomáhal v rozvoji spolupráce s geodetickými a topografickými službami těchto států. Navázané kontakty využívá intenzivně i v současné době pro rozvoj mezinárodní spolupráce VÚGTK.

Po návratu do ČR nastoupil do VÚGTK a na základě výsledků výběrového řízení byl od 1. 11. 2009 jmenován rozhodnutím předsedy Českého úřadu zeměměřického a katastrálního jeho ředitelem. Tuto pozici v roce 2014 obhájil.

Má významný podíl na výrazném posílení pozice VÚGTK mezi organizacemi vědy a výzkumu v ČR, ale současně také nelehký úkol tuto pozici obhajovat v současných podmínkách financování vědy a výzkumu.

Od 1. 1. 2014 byl Ing. Raděj jmenován členem redakční rady časopisu Geodetický a kartografický obzor, v roce 2015 byl jejím předsedou. I v této činnosti využil a uplatnil své odborné znalosti a bohaté praktické i organizační zkušenosti.

Za práci v redakční radě jubilantovi děkujeme a přejeme mu mnoho sil, zdraví a osobní pohodu.

GEODETICKÝ A KARTOGRAFICKÝ OBZOR
recenzovaný odborný a vědecký časopis
Českého úřadu zeměměřického a katastrálního
a Úřadu geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky

Redakce:

Ing. František Beneš, CSc. – vedoucí redaktor
Zeměměřický úřad, Pod sídlištěm 1800/9, 182 11 Praha 8
tel.: 00420 284 041 415

Ing. Darina Keblůšková – zástupce vedoucího redaktora
Úřad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky,
Chlumeckého 2, P.O. Box 57, 820 12 Bratislava 212
tel.: 00421 220 816 053

Petr Mach – technický redaktor
Zeměměřický úřad, Pod sídlištěm 1800/9, 182 11 Praha 8
tel.: 00420 284 041 656

e-mail redakce: gako@egako.eu

Redakční rada:

Ing. Katarína Leitmannová (předsedkyně)
Úřad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky

Ing. Karel Raděj, CSc. (místopředseda)
Výzkumný ústav geodetický, topografický a kartografický, v. v. i.

Ing. Svatava Dokoupilová
Český úřad zeměměřický a katastrální

doc. Ing. Pavel Hánek, CSc.
Fakulta stavební Českého vysokého učení technického v Praze

Ing. Michal Leitman
Úřad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky

Ing. Andrej Vašek
Výzkumný ústav geodézie a kartografie v Bratislave

Vydavatelé:

Český úřad zeměměřický a katastrální, Pod sídlištěm 1800/9, 182 11 Praha 8
Úřad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky, Chlumeckého 2, P. O. Box 57, 820 12 Bratislava 212

Inzerce:

e-mail: gako@egako.eu, tel.: 00420 284 041 656 (P. Mach)

Sazba:

Petr Mach

Vychází dvanáctkrát ročně, zdarma.

Toto číslo vyšlo v lednu 2016, do sazby v prosinci 2015.
Otisk povolen jen s udáním pramene a zachováním autorských práv.

ISSN 1805-7446

<http://www.egako.eu>
<http://archivnimapy.cuzk.cz>
<http://www.geobibline.cz/cs>

Český úřad zeměměřický a katastrální

Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky